

DARBININKAS

Vol. LXXXII, Nr. 36

Rugsėjis - September 19, 1997 Penktadienis-Friday

PERIODICALS

Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.

Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina

\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Lietuvos vadovai pagerbė tragiškai žuvusios Vello princesės Dianos atminimą. Prezidentas Algirdas Brazauskas, Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius ir užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas rugsėjo 2 d. apsilankė Didžiosios Britanijos ambasadoje. Jie pareiškė užuojautą, pasirašydami užuojautų knygoje. Per Lietuvos radiją labai gražius žodžius apie princesę Dianą pasakė prof. Vytautas Landsbergis. Prie ambasados pastato - gausybė gėlių, kurias atnešė Lietuvos žmonės.

- Lietuvos socialdemokratų partijos rengtas referendumas neįvyks. Socialdemokratų ketino surengti referendumą dėl strateginių Lietuvos įmonių privatizavimo. Socialdemokratams surinko 180 tūkst. piliečių parašų. Pasak socialdemokratų, 180 tūkst. piliečių parašai - "rimtas išėjimas konservatorių krikdemų ir centrinių vyriausybės". Seimo narys centristas Kęstutis Glaveckas mano, kad šitiek parašų rodo, jog "iš esmės pasikeitė Lietuvos žmonių požiūris į nuosavybę".

- Po rekonstrukcijos atidarytas buvęs didžiausias Baltijos valstybės sovietinis karinis Zoknių aerodromas netoli Šiaulių. Zoknių oro uostas pertvarkytas pagal Olandijos kompanijos "Philips" projektą ir nuo šiol atitinka tarptautinius reikalavimus. Jame gali kilti ir leisti visų tipų orlaivai. Pertvarkymas truko 18 mėnesių ir kainavo 117 mln. litų. Zokniuose pastatytas naujas skrydžių valdymo centro pastatas ir bokštas, sumontuota šiuolaikinė ryšių, navigacinė, apšvietimo, meteorologinė įranga, rekonstruotas laikinasis keleivių terminalaerodromas netoli Šiaulių.

- Lietuvos žmonės potvynio nusiaubtai Lenkijai paaugėjo 400 tūkst. litų. Šiuos pinigus surinko komercinė radijo stotis "Znad Wilii" ("Prie Neris"). Pinigai buvo renkami nuo liepos 12 dienos. Tuomet, kai pietinėse Lenkijos žemėse prasidėjo neregėtą potvynis, 25-iose Lenkijos valdijose žuvo 60 žmonių. Radijo stoties akcija baigėsi rugpjūčio 29 d. labdarinių koncertu Vilniaus Filharmonijoje. Už paaugę lėšas Lenkijoje ketinama atstatyti 5 mokyklas, iš kurių viena būtų katalikiška. Jei tokios mokyklos neatsiras, penktadalio sumos būtų skirtas vienai iš nuniokotų bažnyčių atstatyti.

- Dar šiais metais Kauno gatvėmis turėtų važinėti 10 naujų miesto autobusų. Juos pagal Čekijos ir Prancūzijos koncerno "Renault - Karosa" technologiją surinkinės Kaune veikianči privati įmonė "Magnalis". Neseniai buvo pasirašytas kontraktas dėl naujų 70 vietų "Karosa" markės autobusų pirkimo.

- Rugsėjo 1-ąją Klaipėdos muzikiniame teatre įvyko kompozitoriaus Giedriaus Kuprevičiaus operos "Prūsai" premjera. Orkestrui dirigavo Stasys Domarkas. Pagrindinį Herkaus Manto vaidmenį sukūrė Virgilijus Noreika. Premjera skirta Martyno Mažvydo "Katekizmo" - 450-osioms išleidimo metinėms.

GEROKAI PADAUGĖJO STUDENTŲ LIETUVOS AUKŠTOSIOSE MOKYKLOSE

Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto studentai.

V. Kapočiaus nuotr.

Studentų skaičius Lietuvoje po šešerių metų pertraukos vėl peršoko 60 tūkstančių ribą. Eltos duomenimis, gautais iš visų 15 aukštųjų mokyklų studijų skyrių, šiuo metu įregistruota 61 tūkst. 500 studentų, įskaitant ir neakivaizdininkus.

Jų skaičius gali šiek tiek padidėti po to, kai bus baigtos formuoti laisvų klausytojų grupės bei spalio pradžioje suvažiuos užsienio šalių vaikinai ir merginos, pasirinkę studijas Lietuvoje.

Galimas dalykas, didžiausia šalies aukštąja mokykla pagal studentų skaičių taps Kauno technologijos universitetas. Preliminariais duomenimis, jame dabar yra 11 tūkst. 700 studentų. Maždaug puse tūkstančio atsilieka Vilniaus universitetas, iki šiol turėdaves daugiausia studentų.

Trečiasis pagal jų skaičių tradi-

ciškai yra Vilniaus Gedimino technikos universitetas. Jame šiais mokslo metais mokysis 7500 studentų.

O štai kaip pagal šį rodiklį atrodo kitos aukštosios mokyklos: Lietuvos žemės ūkio universitetas - 5150, Šiaulių universitetas - 5000, Vilniaus pedagoginis universitetas - 4800, Klaipėdos universitetas - 4500, Lietuvos teisės akademija - 2700, Vytauto Didžiojo universitetas - 2400, Kauno medicinos akademija - 2100, Lietuvos kūno kultūros institutas - 1700, Vilniaus dailės akademija - 1000, Lietuvos muzikos akademija - 750, Lietuvos veterinarijos akademija - 700, Lietuvos karo akademija - 500.

Daugiausia studentų Lietuvoje buvo 1980 metais - 71 tūkst. Kiek sumažėjęs studijuojančiųjų skaičius 1985 metais po ketverių metų vėl beveik pasiekė

rekordinį lygį.

Tačiau nuo to laiko akademio jaunimo vis mažėjo, ir 1994 metais studijavo tik 51,5 tūkst. vaikų ir merginų.

Pernai metų pradžioje statistika užfiksavo jau 54 tūkst. studentų.

Beveik neabejojama, jog po kelerių metų bus peršokta ir buvusi rekordinė riba. Tai rodo vis didėjantys konkursai. Pavyzdžiui, šį rudenį Kauno technologijos institute į vieną Administravimo fakultetą vietą egzaminus laikė net 31 pretendentas. Vilniaus universitete socialinių mokslų specialybės konkursas buvo 29,5.

Antra vertus, per pastaruosius dvejus metus šiek tiek didinamos valstybės finansuojamos studijos. O ypač sparčiai didėja laisvų klausytojų kontingentai.

LR

TVARKOS REIKĖS ILGOKAI LAUKTI

Vytautas Rubavičius

Skandalai Alytuje

Neseniai visi dienraščiai išsamiai aprašinėjo Alytuje daromus patikrinimus: Valstybės saugumo darbuotojai kratė buvusių policijos vadų butus, aiškinosi, kur dingio prieš kelerius metus konfiskuotos cigaretės. Paaugėjo nepaprastai glaudūs privačių struktūrų ryšiai su teisėsaugos ir teisėtvarkos organais. Tų ryšių pagrindas - noras kuo greičiau ir kuo lengviau praturtėti. Policija įsitraukia (o kai kur net valdo) į kontrabandos biznį, teisėtvarka laiduoja tu operacijų dalyviams teisinius būdus, kaip išvengti atsakomybės, mokesčių inspektorai - kaip gauti didžiules pajamas iš "triukų" su deklaracijomis. Suprantama, jokia kontrabanda, jokie "greiti" pinigai neįmanomi be tam tikrų muitinės padalinių pagalbos. Ir nors pastaruosiu metu spaudoje mažiau skandalų susijusių su tamsiąja muitininkų veikla, nekyla abejonių, jog A. Šleževičiaus vyriausybės ne be dabartinio Prezidento pagalbos suformuota "Geržono linija" atlaikys visas pertvarkas, nes atlieka svarbią įvairiems (ir politikų) sluoksniams funkciją - gamina didelius "greitus" pinigus. Alytaus skandalas atskleidė tiesiog pasibaigėtiną netvarką policijoje: policijos vyrai drįsta persekioti saugumo darbuotojus, atlie-

kančius patikrinimus, susiburia prie saugumo įstaigos, kai apklausiami jų kolegos, trukdo Prokuratūros atstovams, žodžiu, elgiasi kaip ginkluota banditų gauja. Vadovai tai aiškina seniai bendrusiu saugumo ir policijos struktūrų konfliktu, nes "kažkada kažkas kažką". Vilnius tyli, nes Lietuvoje jau įprasta nesikišti net į savo pavaldinių veiklą, kai ji peržengia išorinį teisėtumą. O juk jau vien Alytaus policininkų susibūrimo po saugumiečių langais turėtų pakakti, kad visi tie "drąsūs" Lietuvos gynėjai būtų išsviesti (kartu su savo vadovais) iš šiltų kėdžių. Vilniaus vadovų nepamokė net Šilalės vyriausiojo policininko elgesys. Užsitarinėjęs Vidaus reikalų ministerijos paramą ir susitvarkęs su liguistos savivalės nebepakentusiais pavaldiniais, tas vadovaujantis darbuotojas, kuriam iškelta baudžiamoji byla, savo kolegą pats ėmė kišti į cypę, kad tie suvoktu, kas yra tikrasis rajono šeimininkas. Kaip jau įprasta, teisinį pagrindą savivalei suteikia instancija, kurios priedermė ginti piliečius nuo pareigūnų savivalės, - prokuratūra. Vidaus reikalų ministerijos vadovams nieko verti atrodo liudijimai, jog Šilalės didysis policininkas muša žmones, verčia bučiuoti savo batus, jie vis primena gerus darbo rodiklius. Galima pamanyti, net užjaučia tą gana jauną pareigūną - sunki vaikystė sovietinės priespaudos metais. Tikrai stebėtina daug išgyvenusių

sunkią paauglystę sovietiniais priespaudos metais

įvairiuose valdininkų, ypač jėgos struktūrų, sluoksniuose. Paauglystėje vyksta gausių karas - steroidiniai jaunikačiai intensyviai talžo vienas kitą pačiame miesto centre taip, kad net pro šalį einantys nukeliauja į ligonines, o policija gliamintiškai aiškina, jog tai dar ne gausių karas. Sutvarkyti tų jaunikačių esą neįmanoma, nes nukentėjusieji nerašo pareiškimų. Vadinasi, viešoje vietoje gali sau daryti, ką nori, net nesvarbu, jog nukentė aplinkiniai. Tie aplinkiniai tai jau tikrai nerašys pareiškimų, nes žino, jog tada jau jiems teks atlaikyti jungtinių pajėgų - steroidinių, policijos ir teisėtvarkos berniukų - spaudimą. Matyt, pagrindinė priežastis, kodėl taip mažai ištiriama nužudymų, yra ta, kad retą lavoną pavyksta įkalbėti parašyti policijai pareiškimą.

Kuo tikėti?

Valdinimas intensyviai. Negali pasitikėti jokių veikėjų - visi neapčiuopiami, neatsakantys, nepakaltinami. Negali net pasakyti, koks spektaklis vaidinamas - komedija, tragedija ar farsas? Lietuvių tauta nyksta, savižudybėmis (šimtui tūkstančių gyventojų) lenkiamas visas šalis... Lyg ir tragedija. Pasiklausai teelekranuose A. Butkevičiaus, A. Šleževičiaus, Z. Vaisvilos ar tiesiamam verslininko bei bankininko I. Šifrino arijų - farsas. Įsiklausykite (nukelta į 7 psl.)

LIETUVA TIKISI DISKUSIJOS

Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas tikisi, jog Lietuvai pavyks sukelti Europos Sąjungos šalių vidaus diskusiją dėl kriterijų, pagal kuriuos kandidatės bus kviečiamos pradėti derybas, nustatymo. Apie tai jis žurnalistams pareiškė komentuodamas savo rugsėjo 8 d. vykusį vizitą Liuksemburge, kuris šiuo metu pirmininkauja

Europos Sąjungai.

"Mums yra nežinomi kriterijai, pagal kuriuos šalys - kandidatės parenkamos derybų pradžia. Būtent šiu, konkrečių kiekvienai šaliai, kriterijų aš ir pageidavau", - teigė Algirdas Saudargas. Jis sakė tikintis, jog diskusiją kriterijų klausimu turėtų pradėti ES šalių užsienio reikalų ministrai.

ELTA

"ŠAMOKSLININKAI" SUSITIKO TIK PALIKĘ AREŠTINES

Pastarosiomis dienomis išgarsė septyni Lietuvos savanoriai pirmą kartą visi susitiko tik po to, kai buvo paleisti iš areštinių. Tai pažymėta Krašto apsaugos ministerijoje surengtoje spaudos konferencijoje.

"Esu labai įskaudintas ir įžeistas kaip karininkas ir gydytojas", - sakė Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos (SKAT) Šiaulių rinktinės gydytojas leitenantas Artūras Toleikis, kuris neseniai buvo sulaikytas drauge su dar keturiais šios tarnybos karininkais ir dviem neetatiniiais savanoriais. Jie buvo įtariami rengę Vilniaus konferencijos dienomis pasikėsinti į Baltarusijos Prezi-

dentą Aleksandrą Lukašenką. Iškelta baudžiamoji byla, bet nesurinkus pakankamai įrodymų, visi sulaikytieji buvo paleisti iš areštinių.

Krašto apsaugos viceministras Edmundas Simanaitis teigė manąs, jog sąmyšis dėl šios tariamos provokacijos "yra svetimų ar Lietuvos nepriklausomybei priešišku jėgų bandymas Krašto apsaugos ministeriją supriešinti su Vidaus reikalų ministerija arba Valstybės saugumo departamentu". "Būkite tikri, tai - nepavyks. Mes tokioms pigioms provokacijoms nepasiduodame", - sakė pareigūnas.

ELTA

GINČAI RŪMUOSE DĖL PRINCESĖS LAIDOTUVIŲ

Didžiosios Britanijos televizijos stotis pranešė, kad šalies karališkojoje šeimoje buvo kilęs karštas ginčas dėl princesės laidotuvių.

"Channel Four" televizija paskelbė, kad karalienė Elizabeth II reikalavo, jog princesės Dianos laidotuvių ceremonija būtų privati, ir nusileido tikrai tuomet, kai tam smarkiai pasipriešino buvęs Dianos vyras princas

Charles.

Karališkoji šeima nedelsdama paneigė šį jai pakenkti galintį pranešimą ir pavadino jį nesąmone.

Tačiau Buckingham rūmams artimas aukšto rango pareigūnas teigė, kad buvęs princesės vyras dėl laidotuvių net smarkiai susipyko su karalienės asmeniniu sekretoriumi.

LR

Šios vasaros autoralyje aplink Lietuvą dalyvavo ir Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas.

V. Kapočiaus nuotr.

GAONO ATMINIMUI - ŽYDŲ DAILĖS PARODA VILNIUJE

Vilniaus "Vartų" dailės galerijoje rugsėjo 9 d. vakarą Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas atidarė didelę žydų dailės parodą "Liūdesys - mano džiaugsmas". Ji skirta Vilniaus Gaono Elijahui atminimui ir surengta pagal šio žydo mastytojo 200-ųjų mirties metinių paminėjimo programą.

Paroda "Liūdesys - mano džiaugsmas" užima visas sostinės Mokytojų namuose įsikūrusios "Vartų" dailės galerijos sales. Joje dalyvauja Lietuvos žydų dailininkai bei svečiai iš Latvijos ir Voronežo. "Vartuose" eksponuojama prižintų mūsų šalies dailininkų Augustino Savicko, Adamos Skliutauskaitės, Aleksandros, Adomo ir Marijaus Jacovskijų kūryba. Parodoje taip pat rodomi tarpukario Lietuvos žydų dailininkų darbai iš Vilniaus Gaono žydų muziejaus fondų.

Išleistas solidus parodos "Liūdesys - mano džiaugsmas" katalogas su spalvotomis iliustracijomis. Šią parodą parėmė Vilniuje gyvenę amerikiečių verslininkai Borisas Kalkas ir Alex Kuper-schmidt.

Vilniaus Gaono Elijahui 200-ųjų mirties metinių paminėjimo renginiai tęsiasi iki rugsėjo 12 dienos.

Vilniaus Gaonas Elijahui (1720-1797) - gerai žinomas visame žydų pasaulyje. Jis išgarsėjo tyrinėdamas Talmudą. Gaonas taip pat paliko kūrinių iš astronomijos, trigonometrijos ir kitų pažinimo sričių.

ELTA

RYTŲ EUROPOS ŠALIŲ EKONOMIKOS SMARKIAI ATSILIEKA NUO ES-ES STATISTIKOS AGENTŪROS PRANEŠIMAS

Anot jo, 10-ies buvusių komunistinių šalių piliečių ES perka-moji galia siekia tik 32% ES vidurkio. Turtingiausių Rytų Europoje Slovenijos piliečių perka-moji galia prilygsta tik 90-čiai proc. graikų perkamosios galios, kai Graikija yra neturtingiausia ES šalis. Slovenijos bendrasis nacionalinis produktas vienam asmeniui siekia tik 59% ES vidurkio. Čekijoje šis rodiklis yra 57%, Vengrijoje - 37%, Lenkijoje - 31% ir Estijoje - 22% ES vidurkio. D

Paskutinioji PLB seimo diena, liepos 7-toji, buvo skirta kelionėn į Lenkiją - į Suvalkų trikampyje esančią lietuvių tvirtovę - į Punkską ir į Seinus. Seimo atstovai, susėdę į tris autobusus, pajudėjo nuo Lietuvos seimo rūmų 9 val. ryto su viltimi pasiekti Punkską dar prieš 11 val. Lenkijos laikui, kur tas laikas yra vieną valandą anksčiau negu Lietuvoje.

Lenkai sulaiko prie sienos

Iki sienos su Lenkija, iki Kalvarijos pereinamojo punkto, autobusai, lydimi Lietuvos po-

PLB seimo užbaigtuvės su lietuviais Lenkijoje

Kęstutis K. Miklas

parapija. Lenkijos karalius ir Lietuvos didysis kunigaikštis Zigmantas III Vaza, tai patvirtinęs, ją gausiai apdovanojo žemėmis. Pagal trijų donacijų dokumentus, kurie ir dabar tebesaugojami Punksko klebonijoje, pirmuoju 1597 m. dokumentu karalius dovanojo klebonui 8 valakus žemės, nuo kiekvieno valdinio po 6 grašius, ir iš karaliaus girių reikalingu malkų. Jis taip pat įsakė, kad klebonas būtų lietuvis

parapijoje yra 38 kaimai su 4100 parapijiečių. Įdomu tai, kad 1919 m. gyventojų surašymo metu toje parapijoje lietuviams užsirašė 4666, lenkais 25 ir žydais 289, o po 1920 m. okupacijos lenkai jau pateikia kitokią ir šališką statistiką.

Antrojo pasaulinio karo metu Punkskas buvo okupuotas vokiečių. Jų karinė valdžia privertė apie 50% Punksko ir jo apylinkių gyventojų repatrijuoti į Lietuvą, o visus ten gyvenusius žydus išvežė nežinon. Vokiečiams

veiklą Punksko valsčiuje. Lenkų valdžia čia išlaiko ne tik lietuviškąsias pradžios mokyklas ir gimnaziją, bet ir teikia šokių tokią paramą kituose lietuviškuose baruose, įskaitant ir "Aušros" leidybą. Vietos lietuviai sako, kad jiems duodama parama yra kur kas mažesnė negu ką gauna lenkai Lietuvoje.

Įvažiuojama į Punkską

Pagal jau Punksko miestelį. Pravažiavus didingai stovinčią Punksko bažnyčią, stovinčią ant Punksos ežero kranto, autobusai įvažiuoja į Kovo 11-tosios gimnazijos kiemą. Čia atvykėlius pasitinka su duona ir druska Punksko valsčiaus viršaitis Kazimieras Baranauskas su merginomis, pasipuošusiomis tautiniais rūbais. Po kelių sveikinimo žodžių kieme ir salėje, kur PLB buv. vicepirmininkė švietimo reikalams Milda Lenkauskienė įteikė knygas vaikams, dalyvavusiems Raimundo Grigaliūno paskelbtame rašinių konkurse, atvykėliai buvo pakviesti į gimnazijos valgyklą pietums.

Lankomi Punksko ūkininkai

Po paskubomis suvalgytų pietų, pagal iš anksto sudarytą programą, prasidėjo Punksko valsčiaus ūkininkų lankymas. Pakeityje, važiuojant Kreivėnų kaimo link, visi trys autobusai sustoja prie akmeninio paminklo caro laikų knygnešiu Povilui Matulevičiui, pagarsėjusiam drąsa nuolat nešant knygas iš Prūsijos pro rusų žandarų saugomą sieną.

Nuo čia kiekvienas autobusas patraukia skirtingom kryptim. Pirmasis važiuoja į Kampuocių kaimą aplankyti ūkininko Jono Stoskeliūno ūkį, antras - į Ožkinių kaimą pas ūkininką Leszeką Poradą, o trečiasis, su kuriuo važiuoja ir šių eilučių autorius, pasuko į Kreivėnus. Čia ūkininko Sigito Udzilos sodyboje atvykusius PLB seimo atstovus su maršu pasitiko kapela "Klumpė", prie kurios vėliau teko net ir pasišokti, ir būrelis šeiminingo svečių bei giminių. Vaizdas nepaprastai puikus - gražus dviaukštis mūrinis gyvenamas namas, švarūs tvartai su arkliais, karvėmis, veršiukais, jaučiais ir kiaulėmis bei paršiukais. Prie namo Mercedes Benz automobi-

lįvačiausiais skanumynais apraudo stalo. Buvo proga paragauti naminio sūrio su medumi, tikro kaimiško pieno, nepaprastai skanių pyragaičių, žinoma, ir lenkiško alaus.

Aplankomi Seinai

Dėl anksčiau sugaišto laiko prie Lenkijos sienos, viešnagė pas vaistingus ūkininkus teko sutrumpinti, nes reikėjo skubėti į Seinus, kur visi trys autobusai turės ten susitikti. Iki Seinų tik 15 km. Prie kelio Kampuocių kieme sustojama prie didžiulio akmenio - paminklo su kryžium ant jo viršaus, su bronzine Vytimi ir su akmenyje iškalto užrašu - "Lietuvos nepriklausomybės atkūrimui 1990.III.11". Tolstant nuo Punksko, jau kitoks vaizdas -

čia sodybos daugiau apšiuosios ir lietuviškų kryžių nesimato. Aišku - čia jau gyvena ne lietuviai.

Visi autobusai suvažiuoja prie Seinų bazilikos tuo pačiu metu. Ji yra remontuojama. Tad ir į koplyčią, kur jos požemyje ilsisi vysk. Antano Baranausko palaikai, nebuvo galima įeiti. Pasitenkinta tik gėlių puokštės padėjimu prie įėjimo vartų į ją. Po to seimo atstovai susėdę pasimeldė ir išklusė kelių dainų, kurias padainavo Punksko mergaičių ansamblis, sustojęs prieš didįjį altorių.

Grižtant į Punkską, buvo aplankytos ir Seinų kapinės, kur yra palaidoti Lietuvos savanoriai, žuvę 1920 m. kovose dėl (nukelta į 4 psl.)

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, neklinojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose ir imigraciniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. (860) 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS ir SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJĄ ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Popė Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI I VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
- TAI MŪSU VIENITELĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

✂ **LĖKTUVAI**
✂ **LAIVAI (CRUISES)**
✂ **TRAUKINIAI (AMTRAK)**
✂ **AUTOBUSAI**
✂ **NUOMOJAMOS MAŠINOS**
✂ **VIEŠBUČIAI**
✂ **IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS**
GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

Punksko delegacija su Punksko valsčiaus viršaičiu Kazimieru Baranausku prie Kovo 11-osios gimnazijos rūmų sutinka atvykstančius PLB seimo atstovus. K. Miklo nuotr.

licijos, atvyko labai greitai. Lietuvos pasienio policija ir muitininkai visus praleido labai mandagiai, su malonia šypsena ir labai greitai. Tačiau Lenkijos pusėje reikėjo net dvi valandas pakentėti ir paprakaituoti saulės įkaitintuose be vėsintuvų autobusuose. Lenkų pasienio pareigūnai, nesišypsą, akmeniniais veidais, sulaikė visus autobusus, neva tai, kad vieno kanadiečio pase buvo kažkas netvarkoj su viza, o prie Gruzijos atstovės prisikabino dėl jos gruziško paso ir jiems nesuprantamos vizos jame. Pasiėmę jų pasus, jie kažkur lakstė, skambino telefonu iki pasirodė aukštesni pareigūnai. Jų palaiminimo dėka buvo leista važiuoti pirmyn. Čia į autobusus įlipo Punksko lietuvių atstovai, kurie atliko gidų pareigas, pasakodami apie Punkską ir Seinus, apie jų praeitį ir dabartį. Visi buvo prilipę prie langų. Visiems atrodė, kad čia kitaip negu Lietuvoje. Pravažiuojami vienkiemiai, kalvos, ežerai ir pakelės sodybos su lietuviškais kryžiais ir koplytstulpiais. Punkskiečiai palydovai pasakoja apie čia buvusias jotvingių pilis ir kaip jos buvo kryžiuočių sunaikintos. Dabar likę tik jų piliakalniai. Buvo numatyta sustoti prie Eglinės piliakalnio, bet dėl sugaišto laiko prie sienos reikėjo skubėti, nes Punkskas už 14 km, ir ten vietos lietuviai jau nekantriai laukia atvykstančių.

Punkskas, kur klesti lietuviybė

Punkskas - tai vienintelis valsčius Lenkijoje, kur dauguma gyventojų (80 procentų) yra lietuviai. Jis yra ne tik lietuvių kultūrinis, bet ir švietimo centras, kadaise buvęs Seinuose ir dabar iš ten išstumtas.

Kalbant apie Punksko apylinkę, čia iki XIII amžiaus pradžios gyveno lietuviams gimininga gentis - jotvingiai. Kryžiuočiai juos nukariavo, bet nepajėgė to krašto apgyvendinti. Ir taip tęsėsi iki XV a. pradžios, kada čion pradėjo keltis lietuviai iš Merkinės ir Punksos apylinkių. Naujieji ateiviai ir prie Punksko esanti ežera pavadino Punkską, o gyvenvietę tapo Punksku.

1597 m. Lazdijų, Merkinės ir Seinų girių girininkas Stanislovas Zalivskis savo lėšomis pastatė Punkske pirmąją medinę bažnyčią, ir buvo įsteigta Punksko

Punksko kaimo kapela "Klumpė" PLB seimo atstovus pasitiko su trankiu maršu. K. Miklo nuotr.

gyventojų skaičius visad buvo mažas. 1795 m. čia gyveno 583, 1827 m. - 748, o dabar tik 1050 žmonių. Tad jis ir liko tik valsčiaus miestelis su viršaičio būstine, taip pat ir parapijos centras.

Punksko valsčiuje yra 33 kaimai, kuriuose gyvena 4635 žmonės. Punksko valsčiaus ir parapijos ribos nesutampa, pavyzdžiui, Smalėnų kaimas yra Punksko valsčiuje, tačiau sudaro atskirą parapijos centrą, kuriai priklauso keli Punksko valsčiaus kaimai. Punksko valsčiuje yra kaimų, kurie priklauso dar ir Seinų parapijai. Tuo tarpu keli šipliškių valsčiaus kaimai priklauso Punksko parapijai. Tokiu būdu, Punksko

tarp Lietuvos ir Lenkijos, lietuviškoji saviveikla ypatingai išsiplėtė. Įsisteigė choras, meno sambūriai, folkloriniai ansambliai, kaimo kapelės ir kiojimo teatras. Nuo 1991 m. čia veikia lietuviškoji "Aušros" leidyklos spaustuve, kur leidžiamas "Aušros" dvisavaitinis laikraštis lietuvių kalba. Kaip priedai su šiuo laikraščiu išeina kas mėnesį vaikams "Aušrelė", Kovo 11-osios gimnazijos leidinys "Demesio" ir Lenkijos lietuvių draugijos Suvalkų skyriaus leidinys "Suvalkietis".

Lenkijos vyriausybė po susitarimų su Lietuvos vyriausybė dėl paramos lenkam Vilniaus krašte, kaip atlygi remia ir lietuvių

lis, kieme traktorius, garaže kombainas, ir visur tvarka. Ūkio darbams arkliai nenaudojami - jie tik jodinėjimui ir pramoginiam pasivažinėjimui. Viskas atliekama mechanizuotom priemonėm. Užklausus, kas atsitiko su arkliais traukiamom akečiom ir plūgais, buvo trumpai ir drūtai atsakyta - pardavėm Lietuvai, nes ten naujieji ūkininkai, būvę kolūkiečiai, nieko neturi.

Ūkis yra pasiėnyje. Užlipę ant kalvos, atvykėliai galejo matyti rubežių, pažymėtą stulpeliu, ir už jo Lietuvą. Sovietiniais laikais rubežių nuolat saugojo pasienio kariai, o dabar nieko nesimato.

Po apžiūros atvykėliai buvo pakviesti vaišėms prie gale namo

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —**Vidinės kovos didvyriai**

Kova yra neišvengiama mūsų gyvenimo palydovė. Bet ją daugiau matome išviršiniame pavidale. Tačiau gyvenimo prasmė nėra tikrai fizinė gyvybė išlaikyti ir fizinę kovą laimėti. Tai yra gyvenimas gyvulio, ne žmogaus. Gyvuliai dėl to neturi vidinės kovos. Jie rungiasi tikrai už savo gyvybę, kad būtų saugūs ir sotūs. Ir žmonės to paties siekia, kovodami visai su kitais, bet tai yra tikrai būtinos sąlygos gyventi, o ne gyvenimo prasmė. Jei būtų kitaip, tai būdami laisvi, saugūs ir sotūs, žmonės jokių vidaus kovų arba vadinamųjų konfliktų neturėtų. Tuo tarpu žinome, kad joks žmogus, nors jis būtų ir viskuo aprūpintas, nėra be rūpesčių, nerimo ir didesnio ar mažesnio sielos skausmo. Tik toji vidinė kova ne visada prasiveržia į viršų, kad galėtume ją stebėti.

Atskiro asmens vidinė kova tiek nejaudina daugumos, kaip visuotinė nelaimė. Tada jaučiamės visi paliesti: apie tai kalbame ir jaudinamės. Vieno asmens nelaimė, ypač jo vidaus neramybė dažniausiai paliekama jam vienam išgyventi. Nebent artimųjų būrelis atjaucia ir stengiasi padėti. Labai gi dažnai nėra tokia pagalba ar paguoda nieko negali padaryti. Jei asmuo vidinėje kovoje atsilauko, tai tik savo dvasia, tikrai suprasdamas, kad žmogui yra lemta kovoti ir kad toje vidinėje kovoje glūdi giliausia žmogaus gyvenimo prasmė. Tai yra kova už savo dvasinę gyvybę.

Šventieji žmonės, kuriuos minėsime lapkričio 1 d., yra tos vidinės kovos didvyriai ir laimėtojai. Nebuvo jie žmonės be kraujo ir aistrų. Netapo jie šventi savo gimimu, o savo gyvenimu, kuris buvo panašus į mūsų gyvenimą. Prancūzų rašytojas Ernestas Hello, gyvenęs prieš šimtą metų, laikė didele klaida manyti, kad šventieji kažkuo išsiskyrė iš savo laiko žmonių, kad jie būtų tarsi vaškinės statulėlės, vienodos, jokios dėmės nepaliečiamos. Jie buvo žmonės kaip visi, žmonės įvairių luomų bei profesijų, įvairaus amžiaus ir lyties, bet su viena ryškia žyme, kurią įsigijo tik savo vidine kova - tai Dievo ženklų. "Ir jeigu būtų vienas toks žmogus, - pastebi E. Hello, - visi stebėtusi; bet kada jų yra labai daug, daug kas pradeda nebekreipti dėmesio".

Bažnyčia į tuos vidinės kovos didvyrius atkreipia dėmesį savo liturgijoje kiekvieną dieną, o vieną kartą metuose ypatinga Visų Šventųjų diena. Tai yra priminimas, kuo žmogus turi būti. Vidinė savo kova jis turi rungtis dėl Dievo, kad jis giliai įsispaustų į žmogaus dvasią ir išlaikytų ją tvirtą ir šventą. Gali būti labai sunku, kaip ir kiekvienoje kovoje, bet tikrai nuo šios vidinės kovos priklausio žmogaus būtis giliausia prasme.

Popiežius Jonas Paulius II, 1995 m. lapkričio 1 d. maldininkams, susirinkusiems į Šv. Petro aikštę, tarp kitko kalbėjo: "Visų Šventųjų iškilmė ragina mus kreipti savo žvilgsnius į mūsų žemiškosios kelionės tikslą: Dangų. "Einu jums visiems paruošti, - sako Viešpaties mokiniams per paskutinę vakariene, - kad jūs būtumėte ten, kur ir aš" (Jn 14, 2-3). Sekdami Kristų, - kalbėjo Popiežius, - mes prisipildome tos ramybės ir drąsos, kuri padeda nugalėti visus mūsų kasdienius sunkumus ir kuri mums suteikia tvirtą viltį, jog ateis ta diena, kai ir mes pasieksime amžinąjį džiaugsmą su visais šventaisiais. Šios šventės proga Bažnyčia mums primena šventuosius, kurie jau pasiekė išganymo gausą. Jie, pirma mūsų patekė į dangaus džiaugsmą, yra mums evangelinių dorybių pavyzdžiai ir mūsų užtarėjai.

KRISTAUS MAGNA CHARTA

Kun. dr. Kornelijus Bučmys

(Tėsinys. Pradžia Nr. 35)

Romieji savo giliausia prasme yra kantriniai, kurie, nežinint prietaravimų ir kitų nemalonių, išlaiko pusiausvyrą ir pasilieka ramūs ir tylūs. Tai tokie, anot palaiminimo, paveldės žemę, tai yra, laimės kitų širdis, prisidės prie Dievo karalystės plitimo žemėje ir laimės tą "gyvųjų žemę" amžinybėje, kaip kad kartais vadinama Šv. Rašte pomirtinė Dievo karalystė.

Kristus ne tik paskelbė romumą laiminantį mandata, bet ir praktiškai kovojo prieš kumščio ir jėgos teisę gyvu žodžiu ir išpučingu pavyzdžiu. Atėjęs į pasaulį kovoti su blogiu, Kristus parodė, kad jis jokių būdu blogio nepasiekiamas, nes į visus užgavimus ramiai reagavo ir visą neteislingumą, žiaurumą bei nedėkingumą, patirtą kančios metu, panardino į tą gailestinę gumu dvelkiantį posakį: "Tėve, atleisk jiems, nes nežino, ką daro" (Luko 23, 34). Jo įkvepiantis pavyzdys pasiekė pačią krikščioniško idealo viršūnę, kai Jo lūpos prasivėrė maldai už tuos, kurie plieniu varstė jo rankas ir kojas.

Romumo dorybė kitų pykčio, pajuokos ar neteislingumo aki-vaizdoje pasireiškia ramiai ir saikingu žodžiu arba kantriu tylėjimu. Tačiau apsiriktų tas, kuris manytų, kad šis palaiminimas ugdo liurbiškumą, kad romumo dorybė - tai bejėgis pasyvumas. Krikščioniškas romumas reikalauja dvasios stiprybės ir disciplinos. Todėl silpnabūdis ir išlepus žmogus niekada nepajėgs būti romus ir kantrus, nes jis nepajėgia savęs suvaldyti. Krikščioniškas romumas yra savitvarda ir savo aistrų apvaldymas. Būti romiam nereiškia iš vietos nesijudinti, į nieką nereaguoti ir leisti visų kojomis save mindžioti. Krikščionybė nėra silpnųjų religija. "Dangaus karalystė kenčia prievartą ir tik stiprieji ją sau paveržia" - pasakė pats Išganytojas. Bet tai prievarta turi būti vartojama ne prieš tuos, kurie daugiau turi, kurie kitaip galvoja. Prievarta turi būti naudojama prieš savo žemesnę prigimtį, ydas, prieš viduje slypintį moralinį sugedimą ar jo užuomazgas.

Romumas brangiai kainuoja,

bet žemės apvaldymas įmanomas tik po savęs apvaldymo. Asmens pajėgumas įrodomas tik vidiniu susitvarkymu. Išganytojas čia paliko save ypatingu pavyzdžiu. Nors pakartotinai yra išsireiškę bendru paraginimu "sekite manimi, imkit mano pavyzdį", bet tik romumo dorybės atveju išimtinai pabrėžė: "Mokykitės iš manęs, nes aš romus ir nuolankios širdies" (Mato 11, 29). Romumas mums padaro Dievo vaikus ir Dievo vaikų brolius. Šv. Jonas pavadino Kristų Dievo avinėliu. Jis išlaikė kilti aukšty, lygiai kaip valstybės, kurios viduje nuolat vyksta sukilimai ir riaušės, nebus pajėgi atsispirti išorės priešinams.

Ne vien daiktai apie mus gali tapti dorybių kliūtimis, bet taip pat ir mes patys, mūsų savimeilė, asmeninis išdidumas sudaro ne mažiau pavojų. Vienas dalykas paneigti ar bent dalinai atsakyti ir tik neturto dvasioje naudotis tais dalykais, kurie yra apie mus, bet dar sunkesnis dalykas atsakyti savo valios ir savimeilės. Neturto dvasia ir romumo dvasia - tai dvi dorybės, kurias galima laikyti dvynukėmis, nes jos auga, tobulėja kartu, ar taip pat kartu ir žūva. Kaip neturto dvasia ir dorybė auga, kai mes įsitikiname, kad medžiaginės gėrybės nėra svarbiausias dalykas gyvenime ir kad mes turime verčiau atsakyti jų, negu įžeisti Dievą ar nusikalsti teisingumui ir meilei, taip lygiai ir romumas trykšta iš įsitikinimo, kad yra kas tai svarbesnio negu visko įvykdymas mūsų būdu, negu save iškeliant ar užaštrinant mūsų teises. Kaip neturtas atmeta turtų autoritetą, taip romumas nepasiduoda savęs pervertinimui.

Išdidus žmogus, žinoma, taip pat yra kovotojas. Jis nesiskaito su kliūtimis, bet veikia impulso pagautas, be savitvardos, tik save turėdamas virš visko. Jei tik kas užgauna išdidumą, ar jo turimą ar tariamą esamą garbę, kaip jis

puola užgavėją... Jis prievarta bandys išgauti pagarbą, nors ir jėga praves savo nuomonę. Bet tai silpnybė, rodanti kad toks žmogus neturi savitvardos. Iš visai priešingo taško romusis žvelgia aplink ir vertina pagal tikrąją vertę. Romusis išpažįsta prieš Dievą savo silpnumą ir klaidas, jis mato kitų teises ir laimę prieš Dievą taip pat vertingais kaip ir jo paties.

Neturėdamas romumo dvasios asmuo, nebesirūpina Dievu ir artimo gerove, bet tik savo teisėmis. Gal jam atrodo, kad vienas ar kitas asmuo nori jam pakenkti, o jei asmeninės žalos ir nepramatoma, tai kito nusikaltimai vis tiek iškeliami. O to kito asmens nusikaltimai gal net neegzistavo, o buvo tik įtariami ar net sugalvoti. Bet tai nepalieka savo viduje, o tuoj rūpi pranešti kitiems - girdi, bendram apsigynimui. Kiek asmenybių sužlugdyta, kiek charakterių suniekinta prie kavos puodelių barškėjimo... Gal dar ir bando save nuraminti, kad visa tai buvo daroma dėl bendros gerovės. Rossini operos "Sevilijos kirpėjas" arija "La Calunnia" tikrai puikiai pavaizduoja apkaltų vystymąsi ir pasekmes - pa-

lengva prasidėję kaip lengvas vėjelis, slenka švelniai, švelniai, kol galų gale sprogs patrankos šūviu.

Gyvename neapykantos amžiuje. Sugriaužti kumščiai grūmojo ant kryžiaus draskomam fiziniui Kristaus kūnui. Šiandien kiti budeliai plėšo jo mistinį kūną - Bažnyčią. Sugniaužtas kumštis, kūjis ir plaktukas nėra dvidešimtojo amžiaus naujovė. Jau tie, kurie stovėjo ant Kalvarijos kalno, griebsė plaktuko prikalta Viešpaties laiminančias rankas ir, į tamsų dangų keldami kumščius, giedojo pirmąjį neapykantos internacionalą. Bet Kristaus žodžiai dar nemirę; ir mūsų amžiuje jie aidi sena jėga ir nauja gyvybe: "Palaiminti romieji, nes jie paveldės žemę".

Kiek skausmo pasaulyje - kiek liūdesio. Kiek ašarų kasdien išliejama, ir kiek jų lieka užgniaužtų. Fizinis skausmas kartais tampa labai aštriu ir sunkiai pakeliamu. Bet dar aštresnis dvasinis skausmas - artimųjų mirtis, atsisakymas nuo brangių asmenų, neįstikimybė šeimoje ar iš draugų pusės, skausmas, sukeliamas kitų piktybių - panieka visuomenėje. Už vis jautresnis ir aštresnis sielos skausmas - nuodėmės prikašiojimas, pasidavimas aštrui jėgai, silpnumas geru

(nukelta į 4 psl.)

Orvidų muziejaus eksponatai netoli Salantų.

V. Kapočiaus nuotr.

Bolševikų invazija ir liaudies vyriausybė

Vincas Krėvė

9

Vėliau pasirodė, kad Dekanozovas iš jo pareikalavo atšaukti doc. Vidmantą, numatytą susisiekimo ministru. Paleckis, matyti, mėgino priešintis, bet pagaliau nusileido. Jis iššaukė Vidmantą į atstingą, ir tasai atgalios nebegrižo.

Apie tai sužinojome tik vėliau, kai paklausė Paleckį, jau vykdamį į Prezidentūrą priesaikos padaryti, kodėl neina su mumis Vidmantas. Tuomet negalėjome atspėti, kuri buvo Vidmanto atšaukimo priežastis. Tai paaiškėjo tik vėliau, kai bolševikai pareikalavo perleisti jų žinion Lietuvos geležinkelius.

Nejaukus, bent man, buvo tasai pirmas suėjimas žmonių, kurie nuo šios valandos turės paimiti valdžią. Sakau - paimiti, ne perimti, nes jokios vyriausybės, kuri būtų turėjusi mums perduoti savo pareigas, nebuvo.

Jaučiausi, lyg kad esu pakasynose kažko brangaus ir artimo, gal ne visai dar užmerkio akis, bet jau kovojančio su mirtimi, paskutinėje agonijoje.

Mačiau, kad ir kitų nuotaika nebuvo linksmesnė. Visi sėdėjome ir tylėjome. Vienas tik Galvanauskas mėgino visus prakalbinti, bet jutau, kad jo gyvumas buvo dirbtinis. Jis šiuo metu stengėsi laikytis kaip žmogus, kuris moka susivaldyti ir neranda reikalo parodyti kitiems savo tikros nuotaikos...

Kiekvienas gerai supratome, kad nesame vienminčiai, vienos bendros idėjos vardu susispietę į darbą, bet atsitiktinai svetimos jėgos suvesti į vieną krūvą įvairaus įsitikinimo, o gal ir įvairių siekimų žmonės...

Visi jutome, matyti, kad nebūsime savo krašto vairuotojai, bet greičiau pastumdėliai, o kai kurių likimas gal jau iš anksto nuspręstas...

Pasikalbėjimas Maskvoje su V. Molotovu

Lietuva ėmė riedėti tiesiog į anarchijos bedugnę. Visas Maskvos pareigūnų Lietuvoje elgesys Lietuvos valstybės atžvilgiu primygtinai rodė, kad tyčia stengiamasi sugriauti vidutinę santvarką, pakirsti ūkinis josios gerovės pagrindus ir privesti kraštą iki galutinės suirutės.

Kovoti buvo beveik neįmanoma, nes faktiškai susidarė, be Ministerių Tarybos, dar keturios vyriausybės: a) komunistų partijos Lietuvoje centro komitetas, kuris grasinimais terorizavo valstybės valdininkus, versdavo juos klausyti ne legalios valdžios potvarkiu, bet jų reikalavimų, varė beatodairinę grovimo propagandą per spaudą, per radiją ir mitingus, vadovavo streikams ir organizavo padugnes, kurias išnaudodavo visokioms eisenoms, terorizuoti ramiems gyventojams ir valstybės valdininkams; b) okupacinės bolševikų kariuomenės vadovybė. Ji ne tik statė reikalavimus, dažniausiai neįvykdomus, bet nuolat grasindavo imtis savo priemonių prieš asmenis, kurie sabotuos "teisėtus" kariuomenės reikalavimus. Ji paėmė savo globon komunistinių padugnių eisenas ir pagrasino, kad toms eisenoms teiks ginkluotą apsaugą, jei Lietuvos vyriausybė išdrįs drausti "liaudžiai" reikšti savo simpatijas Maskvai, kuri ją, "liaudį", "išlaisvino" iš fašistinio "kruviniojo" smetoniško režimo. Ji pateikė reikalavimą tuojau likviduoti Šaulių sąjungą ir prigrasino, kad ji tai padarys pati ginkluota pajėga, jei Lietuvos Vyriausybė sumanys reikalą atidėlioti. Už galimus incidentus turės atsakyti vyriausybės nariai, kurie trukdytų ramiu būdu sąjungą likviduoti; c) Maskvos atstovybė Lietuvoje. Ji nebuvo tokia brutali, kaip kariška bolševikų vadovybė, bet be galo įkyri. Ji tai reikalavo atleisti tuos ar kitus valdininkus, tai nurodydavo, kuriuos Ministerių Taryba turėtų priimti nutarimus, tai ką ir kaip kalbėtis su užsienio atstovais, tai kuriuos mūsų atstovus reikėtų atšaukti ir kokiais žmonėmis juos turėtų pakeisti. Iš pradžių visus panašios rūšies reikalavimus perduodavo per Paleckį, kuris juos man teikė neva savo vardu, bet kai rusų atstovybė patyrė, kad su reikalavimais, kurie ateina per Paleckį, nesiskaitoma, ėmė tiesiogiai kreiptis, suprantama, neva su patarimais. Grasinimų nesigriebė. O kai kelis kartus teko aštriai pasikalbėti su Dekanozovu, visuomet atstovas Pozdniakovas tuojau atvykdavo atsipaštyti. Dekanozovas esa yra

kaukazietis, karšto kraujo žmogus, ne visuomet mokąs susivaldyti. Bet čia pat vėl patardavo, kad geriems santykiams su Maskvos vyriausybe palaikyti yra būtinas reikalas su Dekanozovo nuomone skaitytis, nes jis reiškė ne savo nusistatymą, tik Maskvos vyriausybės, kuri norėtų Lietuvos Vyriausybę pilnai pasitikėti ir negalvoti, kad ir dabartinė vyriausybė yra jos atžvilgiu nenuoširdi ir turi savo paslėptus siekimus, gal net nedraugiškus; d) "mūsų" Vidaus reikalų ministerija. Tautininkų valdymo laikais kovai su opozicija buvo išleista visa eilė potvarkių, suteikusių vidaus reikalų ministeriui labai plačias teises. Dabar Vidaus reikalų ministerija tapo savaranki vyriausybė vyriausybėje. Ministeris galėjo visai nesiskaityti su Ministerių Taryba. Jis buvo greičiau Prezidento nuožiuoju, o ne Ministerių Tarybos. Vidaus reikalų ministeris turėjo ne tik suimti kiekvieną, kuris jam atrodė pavojingas, bet ir ištremti iš Lietuvos gavęs Prezidento pritarimą. Jis vedė ar bent galėjo vesti savaranki politiką ir savaip tvarkyti valstybės vidaus gyvenimą, savo išleista uždaryti kiekvieną organizaciją, kiekvieną partiją, net prekybos ir pramonės įstaigą. Jo rankose buvo radijas, kurį tvarkė susitaręs su Krašto apsaugos ministerija. Vidaus reikalų ministeris M. Gedvilas, kuris pasirodė esąs senas komunistas, dabar ėmė plačiai naudotis savo teisėmis, gaudamas visuotinį pritarimą iš einančio Prezidento pareigas J. Paleckio. Jis iš pagrindų pakeitė visą Vidaus reikalų ministerijos aparatą. Atleido visus senus valdininkus, pradedant paprastu policininku, baigiant apskrities viršininkais ir ministerijos departamentų direktoriais, ir juos pakeitė komunistais arba komunistuojančiais. Pačioje ministerijoje nors aukštesnės vietos buvo užėmę Lietuvos piliečiai, daugiausia žydų kilmės, bet kiekvienam jų buvo paskirtas ar patarėjas, ar padėjėjas rusas, atsiųstas su Maskvos, kurių rankose ir buvo faktinio valdžia. Jie vykdė Maskvos įsakymus ir vadovavosi vien savo vyriausybės instrukcijomis.

Lietuvoje gyventojai nesiorientuodavo padėtyje. Už visa, ką darė Vidaus reikalų ministerija, jie kaltino Ministerių Tarybą. Toji gi Ministerių Taryba jau jokios galios nebeturėjo. Ir pati ji buvo susiskaldžiusi, nevieninga, nes josios komunistinė dalis irgi laikėsi Maskvos nurodymų, teikiamų jiems per komunistų partiją. Kiti gi, kaip Venclova, Mickis, nors nebuvo komunistai, bet dėjosi su

(nukelta į 4 psl.)

■ Pietvakarių Prancūzijoje traukiniui susidūrus su benzine žuvo 7, sužeista 30 žmonių. Nelaimė įvyko apie vidurdienį, netoli San Antonio de Brevilio kaimo Perigio rajone, 540 kilometrų į pietvakarius nuo Paryžiaus. Traukinys pervažiojo susidūrė su benzine žuvo, ir akimirksniu užsiliepsnojo vienas vagonas.

■ NATO pareigūnai pranešė, kad nuo širdies smūgio mirė NATO taikdinių būryje tarnaujantis 38 metų kareivis. Iš New Jersey valstijos kilęs rikiuotės seržantas Theody Brown vakare nualpo žaisdamas krepšinį. Sraigtasparniui jis buvo nedelsiant pristatytas į JAV karo ligoninę Tuzloje, tačiau medikams nepavyko jo reanimuoti. NATO pareigūnų manymu, seržanto T. Browno mirties priežastis buvo širdies sustojimas.

■ Neseniai per pirmąjį bandomąjį skrydį radarų nepastebimas naikintuvas F-22, pagamintas "Lockheed Martin" bendrovėje, valandą išbuvo ore, skrisdamas 460 kilometrų per valandą greičiu. Numatyta, kad JAV karinės oro pajėgos už 43 milijardus JAV dolerių įsigis 339 naujus naikintuvus F-22, pakeisdamos jais šiuo metu plačiai naudojamus F-15C. Pirmoji naujų naikintuvų eskadrilė turėtų būti sukomplektuota iki 2005 metų.

■ Rugsėjo 5 dieną Lipecke nužudytas laikraščio "Komsomolskaja pravda" korespondentas Valerijus Krivošejevas. Žuvimo priežastis kol kas nenustatyta. Remiantis viena versija, žurnalistas "užkabino" labai opią temą, kita - tai buitinė žmogžudystė, pažymėjo redakcijos atstovas. Pasak Lipecko srities milicijos spaudos tarnybos atstovės Lidijos Bovos, kriminalinės paieškos specialistai linkę manyti, kad tai - buitinis nusikaltimas.

PLB seimo užbaigtuvės su lietuviais Lenkijoje

PLB seimo atstovai aplanko Seinų kapines, kur palaidoti Lietuvos savanoriai, žuvę 1920 metais kovose dėl Suvalkų krašto.

K. Miklo nuotr.

(atkelta iš 2 psl.)

Suvalkų krašto. Buvęs PLB pirmininkas Bronius Nainys padeda rožių puokštę, o Lenkijos LB pirmininkas Juozas Paransevičius pasakoja apie tuo metu vykusias kovas ir tų karių žuvimą. Po minutės susikaupimo pajudama toliau. Trumpai sustojama prie na-

mo, kur šio šimtmečio pradžioje buvo spaustuvių ir buvo leidžiamas 15,000 tiražu savaitraštis "Šaltinis" su "Artojo" ir "Šaltinėlio" priedais. Šiandien tas namas priklauso lenkui, ir ant jo nėra jokios paminklinės lentos, kad čia kadaise buvo lietuviškosios spaudos židiny. Kiek ilgiau

sustojama prie Lietuvos vyriausybės statomo Lietuvių Kultūros centro ant sklypo, kurį nupirko Australijos lietuviai iš surinktų aukų tam tikslui, vadovaujant Gabrieliui Žemkalniui (Lietuvos Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio broliui).

(Tęsinys kitame numeryje)

Viešas pareiškimas dėl Egidijaus Aleksandravičiaus istorinių vertinimų knygoje "Pasipriešinimo istorija 1944-1953 metai", autorė Nijolė Gaškaitė, išleista 1997 m.

Mes, žemiau pasirašę Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Tarybos nariai, išlikę gyvieji Lietuvos partizanai, susipažinę su Egidijaus Aleksandravičiaus knygos pradžioje parašytu kreipimusi "Atviros atminties visuomenei" psl. 3, 4, kategoriškai nesutinkam. Su-

prantame šį kreipimąsi iš esmės kaip kosmopolitizmo propagavimą, patriotizmo neigimą, prisidengiant veidmainišku lozungu "žmogus - pasaulio pilietis".

Egidijui Aleksandravičiui minint Opšrūtų kaimo pavyzdį, mums netikėtina, kad mokslo vyras, istorikas, turintis solidžius mokslo laipsnius ir pareigas, nežinotų Molotovo-Ribbentropo Pakto 1939 m. turinio ir jo pasekmių Europos tautoms, jų tarpe

ir mūsų Lietuvai. Mes neįsibrovėm į Sovietų Sąjungos teritoriją kur nors prie Maskvos, bet tik gynėme savo tėvų sodybas, savąją žemę, lygiai taip, kaip kad gynė Mindaugas, Kęstutis ir Vytautas, griaudami ir deginda-

mi kryžiuočių pilis, statytas palei Nemuną. Lietuva nenorėjo kolchozų ir priešinosi jų jungui.

Būtinai gintis kiekvienam žmogui ar tautai yra jų prigimtine teisė. Veiksmas lygus

(nukelta į 5 psl.)

Sibiro tremtinių namai Vilniuje.

V. Kapočiaus nuotr.

Bolševikų invazija ir liaudies vyriausybė

(atkelta iš 3 psl.)

pastaraisiais, nes, kaip vėliau paaiškėjo, jiems rūpėjo jų karjera. Iš tikrųjų vieningai veikėme tik aš, Galvanauskas ir Vitkauskas, nors pastarasis tardavosi su mumis tik kariuomenės reikalais.

Tokiai padėčiai susidarius, maniau, kad man nėra kitos išeities, kaip tik atsistatydinti, ir apie tai pasakiau E. Galvanauskui, be kurio pritarimo paprastai nesiryžau imtis jokių rimtesnių žygių. Galvanauskas nesutiko su mano nuomone ir man nepritarė. Jis manė, kad reikia laikytis "iki paskutiniųjų". Kadangi spyrėmės su savo nuomone, jis patarė pakviesti ir susirinkimą žymesnius senosios kartos veikėjus, dėl kurių pažintų ir nusistatymo galima buvo neabejoti, ir drauge su jais pasvarstyti visą dalyką ir pasitarti, kaip toliau elgtis. Su tuo turėjau sutikti, ir Galvanausko pastangomis tokis pasitarimas greitai įvyko.

Susirinkimo dalyviai po to, kai buvo jiems nuodugniai išaiškinta susidėjusi padėtis, palaikė Galvanausko nuomonę, kad pasitraukti neturime tiesos. Privalome laikytis, kol dar laikytis galima.

Čia pat buvo nutarta, kad aš turiu vykti į Maskvą pasimatyti su Molotovu ir, jei bus galima, net su Stalinu. Turiu supažindinti juos su esama padėtimi, pareikalauti, kad įsakytų savo atstovybei Kaune ir kariuomenės vadovybei nesikišti į vidaus reikalus, negriauti Lietuvos Vyriausybės autoriteto ir atšaukti savo piliečius, kuriuos yra neteisėtai susodinę Vidaus reikalų ministerijoje.

Mes buvome pirmoji bolševikų auka Europoje, nepažinojome nei jų taktikos, nei metodų, nei pagaliau siekimų. Todėl nenuostabu, jei manėme, kad daug to, kas čia dedasi, vyksta be Maskvos žinios ir pritarimo. Jei žymūs Vakarų Europos ir Amerikos diplomatai davėsi apgaunami todėl, kad nesiorientavo, tai mums apsigauti ir patsai Dievas leido.

Kitą dieną pasiunčiau mūsų atstovui Maskvoje L. Natkevičiui šifruotą telegramą, kad išrūpintų man audienciją pas Molotovą ir tai padarytų kiek galima greičiau.

Iš Molotovo L. Natkevičius gavo neigiamą atsakymą, motyvuotą tuo, kad dabar Lietuvoje yra V. Dekanozovas, kuris Maskvos vyriausybės įgaliojamas turtis su Lietuvos Vyriausybe visais klausimais. Netrukus mane aplankė patsai Dekanozovas ir pareiškė pretenzijas,

kodėl aš kreipiausi pas Molotovą ne per jį, jei jau turėjau būtiną reikalo kalbėtis su užsienio reikalų komisaru. Jam visai nesuprantama, kodėl aš negaliu aptarti tų reikalų, dėl kurių manau kreiptis pas Molotovą, su juo, Dekanozovu, kuris tam ir pasiūstas čion.

Atsakiau, kad Lietuva dar turi savo atstovą Maskvoje, per kurį gali kreiptis į Maskvos vyriausybę, ir todėl nematau reikalo trukdyti Dekanozovo prašymu tarpininkauti. Tartis su juo būtų netikslu, nes visi tie reikalai buvo jau ne kartą aptarti, bet visi susitarimai liko bergždžiai ir nedavė teigiamų vaisių.

- Jūs, p. ministeri, šiandien blogai orientuojatės susidėjusiose sąlygose, kurios žymiai pakitėjo, negu buvo tada, kai mes čion atėjome, - pareiškė Dekanozovas. - Jūs geriau padarysite, jei mažiau klausysite, ką jums Galvanauskas kušta į ausį. Mes tai gerai žinome.

- Nesu mažas vaikas ir gerai suprantu, kas čia darosi, ir Galvanausko kuštėjimai, jei tokie tikrai būtų, mane nepaveiktų. Noriu patsai sau išsiaiškinti padėtį, kad netektų dalyvauti Lietuvos nepriklausomybės laidotuviuose. Jei mane Molotovas nepanorės priimti, man ir be to bus viskas aišku, ir aš mokėsiu padaryti atitinkamas išvadas.

Tuo mūsų pasikalbėjimas ir pasibaigė. Tą pačią dieną pakartojau per mūsų atstovą Maskvoje reikalavimą, kad mane Molotovas asmeniškai priimtų, ir šį kartą gavau teigiamą atsakymą, kad užsienio reikalų komisaras V. Molotovas sutinka mane priimti birželio 30 dieną, ketvirtą valandą vakare.

Pranešimą gavau birželio 29 dieną. Turėjau skubėti ir tą pačią dieną išvažiuoti į Maskvą. Sutiko mane stotyje su įprastu iškilmingu: Užsienio reikalų komisariato vicekomisaras, kurio pavardės dabar negaliu prisiminti, Dekanozovas, kuris, kaip pasirodė, atskrido iš Kauno lėktuvu, Maskvos karo komendantas, dar keli valdininkai ir mūsų atstovybės pareigūnai su atstovu Natkevičium priešakyje. Stotis buvo papuošta mūsų tautinėmis vėliavėmis.

Iš stoties nuvykau į mūsų atstovybę.

L. Natkevičius nebuvo gerai nusiteikęs.

- Nors jus sutiko kaip gerasiais laikais sutikdavo mūsų aukštus pareigūnus, kai jie atvykdavo Maskvon, bet nemanau, kad Maskvos nusistatymas Pabaltijo valstybių atžvilgiu būtų pakitęs, - pareiškė atstovas, kai aš jam papasakojau, kokiais reikalais atvykau. - Jei ir pakitėjo kas, tai pakitėjo dar nepalankesne mums linkme.

Pietų metu, apie trečią valandą, paskambino į atstovybę iš Užsienio reikalų komisariato, kad Molotovas priims mane ne ketvirtą valandą, kaip buvo žadėjęs, bet vienuoliktą nakties.

KRISTAUS MAGNA CHARTA

(atkelta iš 3 psl.)

pasiryzimų nevykdyme, abejonių ir nusiminimo valandos...

Skausmui pašalinti naudojami įvairūs metodai - siūloma išvaizduoti, kad tai neegzistuoja, nekreipti dėmesio ar priimti kaip likimo dalią. Tai gal padeda, kol dar nekenčiama. Bet kančios aštrume kur dingti? Nejaugi nėra šviesos šioje tamsoje? Ar nėra atlyginimo už tas kančios valandas, dienas, gal net metus? Kreipiamės į Išganytoją, ką jis gali suteikti mūsų skausme? Kristus pats pažino kančią ir ją iškaitė žmonių protuose ir širdyse, matė esamą ir būsimą vargą. Juk Jis tam ir atėjo į pasaulį - palengvinti mūsų skausmo momentuose. "Palaiminti, kurie liūdi, nes jie bus paguosti!"

Paguoda pažadama, bet kokioje formoje? Tikrai ne pagal pasaulio receptą. Kristaus paguoda nebus pagrįsta principu, kad laimė glūdi malonumų gausybėje, kad būtina panaudoti visas priemones ir pašalinti visas kliūtis, pagaliau pasineriant malonumuose. Išganytojo receptas daug tikresnis. Tikroji laimė ir paguoda glūdi ne bėgime nuo liūdesio ir vargo, bet iš Dievo rankos visa savanoriškai priimant.

Apie kokius liūdinčiuosius palaiminime minima? Kada įmanoma būti laimingam liūdesyje? Šiuo palaiminimu nenorima garbinti melancholijos ir pesimizmo, nes juk krikščionybė yra linksmoji naujiena. Jau šv. Povilas skyrė dvejopą liūdesį: vienas "pasaulio nuliūdymas, kuris gimdo mirtį", kitas "Dievui tinkąs nuliūdymas, kurs gimdo išvėrimą atgaila".

Žiauri netikintčiojo reakcija liūdesio valandoje: perdėtu dėjavimu paskestama ašarose, blaškomasi, priekaištaujama žmonėms, net piktžodžiuojama Dievui. Tai nuodėmingas liūdesys, kenksmingas sielos ir kūno sveikatai. Tokie liūdinčiai nesulauks šio palaiminimo paguodos. Tai labai toli nuo liūdesio pagal Viešpatį, nuo liūdesio pakeliamo su tikėjimu, viltimi ir meile. Liūdinčiai tikintys tikėjimo šviesoje įžvelgia, kad blogis kaip ir gėris yra Dievo leisti - mūsų gerovei ar Jo garbei. Tikintys kantariai laukia iš mylinčio Tėvo pažadėtos paguodos, nekeikia, nepiktžodžiauja, bet atsako su meile.

le. Kaip tiksliai galėtų pasakyti tikrai mylis Dieva, jei jo meilė Dievui apsiribotų vien malonių ir sėkmės laikotarpiais? Ar tai nebūtų vien savimeilė?

Tikrai ištikimai mylis Dieva skausmo akivaizdoje pasilieka atsidavimo laikysenoje. Tai nėra kentėjimas dėl kentėjimo. Tai nėra džiaugsmo bei juoko pasmerkimas ir vien tik skausmo garbinimas. Pats Kristus papeikė fariziejus dėl jų išorinio ir dirbtinio liūdumo pasninko metu.

Kokią tad paguodą teikia šis palaiminimas? Pirmiausia kantiybę su savimi ir su kitais. Noriai priimtas skausmas nustoja savo aštrumo. Turint mintyje tik Dievo meilę, šv. Povilas net mirčiai sako: "Kur tavo geluonis? Kur tavo pergalė?" Suteikiama dvasios ramybė, kurios pasaulis negali duoti. Skausmo ir nelaimės valandoje matome tikruosius ištikimus draugus. Nuolankaus liūdesio valandoje tikinčiam garantuota ištikimo ir galingo draugo pagalba. Išganytojas su mumis ir dabar šv. Sakramente "Atėkite pas mane visi, kurie vargate ir esate apsuksinti, ir rasite atgaivą jūsų širdims".

Po to išreikšti du palaiminimai įvertina trokštančius teisybės ir gailinguosius. Tai krikščioniškojo veikimo palaiminimai.

"Palaiminti, kurie alksta ir trokšta teisybės, nes jie bus pasotinti". Teisybė, imama giliausia prasme, reiškia atiduoti Dievui tai, kas jam priklauso. O Dievui priklauso viskas. Tad šio palaiminimo turinys - Dievo garbės ieškojimas savęs pašventime ir apšalavime kitų tarpe. Kas alksta ir trokšta teisybės, tas ieško Dievo, rūpinasi vis giliau jį pažinti, vis glaudžiau su juo susijungti, vis apčiuopiamiau jį išgyventi.

Tokie tiesos ieškotojai, kaip šv. Augustinas, ar naujesniais laikais kard. Newman, ar mūsų dienomis Thomas Merton, ištaisais metais gilinasi į religinę tiesą ir vis uoliau stengėsi į ją išsakyti. Kaip jų raštuose ("Išpažinimai", "7 Story Mountain") pastebimas tiesos branginimas!

Įvairių susikurtų stabų garbinimas nukreipia dėmesį nuo vieno Dievo.

(Tęsinys kitame numeryje)

- Nesistebėkite, - pabrėžė šia proga L. Natkevičius. - Čia visi svarbesni reikalai atliekami naktimis. Pasimatymo paskyrimas vienuoliktą valandą nakties reiškia, kad jūs laukia ilgą pasikalbėjimą. Duok, Dieve, kad jis turėtų gerų pasekų, bet tenka abejoti.

Vienuoliktą valandą nuvykome su L. Natkevičium į Užsienio reikalų komisariatą. Buvau nustebintas tuo, kiek daug kartų mus sulaukydavo ir vis tikrindavo dokumentus: į Kremlių įvažiuojant, prie įėjimo į komisariato rūmus, įžengiant į antrą aukštą ir net prie Molotovo kabineto durų.

Visur viešpatavo tylą, ir nesimatė jokio tarnautojo, bet ginkluotų sargybos kareivių buvo kiekvienam žingsnyje.

Pagaliam patekome į laukiamąjį kambarį. Laukti teko neilgai, vos kelias minutes, bet čia ištiko mane pirmas nemalonumas, kuris mane gerokai suerzino: mums čia pranešė, kad Molotovas nori kalbėtis tik su manim vienu, be atstovo.

Aš visai nesiorientavau, kaip tokiais atvejais reikia laikytis, kaip kalbėti su svetimos valstybės aukštu pareigūnu, ir tikėjau, kad šiuo atveju mano mokytojų bus atstovas. Dabar buvau paliktas vienas sau ir todėl pasijutau nejaukiai.

Nors Natkevičius mane mokė, kad pasikalbėjimą reikia pradėti klausimu, kaip jaučiasi Josifas Visarionovičius, kaip jo sveikata, ir panašiais diplomatinio mandagumo posakiais, bet įžengęs pas Molotovą viską užmiršau ir pasisveikins pradėjau nepasitenkinimo pareiškimu, kad esu priverstas vienas, o ne mūsų atstovo lydimas lankytis pas jį, užsienio reikalų komisarą.

Molotovas nusišypsojo, nerodydamas jokio nepasitenkinimo. Savo išvada ir laikysena jis mane paveikė teigiamai. Maniau, kad turėsiu reikalą su senos kartos rusų inteligentu.

- Labai atsiprašau tamstą, p. ministeri, ir jūsų atstovą. Panorėjęs priimti jus vieną, negalvoju tuo jus užgauti nei pareikšti nepasitenkinimą jūsų atstovui, - kalbėjo komisaras, atsakydamas į mano pareiškimą. - Man pranešta, kad tamsta esi atviras žmogus, visuo met imi velnią už ragų (beriot vseгда čorta priamo za roga) ir savo nuomonės neslepia už diplomatinio mandagumo šydo. Todėl norėjau su jumis kalbėti atvirai, kaip su žmogumi, kuris gali šių dienų mūsų padėtį suprasti, o ne su diplomatu. Maniau, kad negalėsiu būti atviras, matydamas šalia jus patyrusį diplomata, koku, be abejo, yra jūsų atstovas.

(Bus daugiau)

Viešas pareiškimas dėl Egidijaus Aleksandravičiaus istorinių vertinimų knygoje "Pasiaprašimo istorija 1944-1953 metai", autorė Nijolė Gaškaitė, išleista 1997 m.

(atkelta iš 4 psl.)

atoveiksmui arba atoveiksmis lygus veiksmui. Ginti Lietuvos valstybę yra kiekvieno jos piliečio pareiga, tas buvo pabrėžta ir 1938 m. Lietuvos Konstitucijoje.

Egidijus Aleksandravičius, rašydamas apie N. Gaškaitės "Pasiaprašimo istoriją 1944-1953 m.", aiškiai abejoja: "...Dar ankstoka apie tokią akademinę sintezę kalbėti. Nepaisant kelių dokumentų rinkinių, dienoraščių, memuarų pasirodymo Lietuvos spaudoje, tikrojo akademizmo ir platesnių bei įvairiapusių istorikų monografių tyrimų negana". Negi Egidijui Aleksandravičiui iš tikrųjų atrodo, kad Lietuvoj per mažai dar išlieta kraujo, ašarų ir patirta kančių? Kas privertė istoriką taip rašyti?

Kosmopolitinių mąstymų panašios ir paskutinės kreipimosi eilutės psl. 4, kur kalbama apie būtiną imunitetą prieš bet kokias primityvias nacionalizmo ir aklo fanatizmo apreiškas. Taip kalbėti apie Lietuvos pokario kovų ir kančių istoriją gali tik žmogus, nepalaikantis ryšių su gyvais liudininkais asmenimis, vien tik teoriškai sklaidydamas KGB išlikusių archyvų bylų pageltusius lapus su išankstiniais nusiteikimais, apie Lietuvos partizanų ir jų asmenybes. Tik nepatyrus siaubingo "šėtoniškos blogio imperijos" veikimo lengva davinėti kosmopolitizmui artimus patarimus, kad ir gabiam,

žinomam išeivijos žurnalistui Liutui Mockūnui, sugundant jį dirbti milžinišką darbą, parašyti neeilinį istoriją ir įvairiais duomenimis paremtą veikalą apie Joną Deksnį (žr. knyga "Pavargęs herojus", aut. Liutis Mockūnas, 1997). Šios knygos 9-tame puslapyje teisingai ir atvirai Liutis Mockūnas prisipažįsta: "Jeigu už šios knygos parašymą man teks išgerti karmėdės ir nuodų taure, ją turės gerti ir Aleksandravičius. Jis buvo tas gundytojas, kuris mane paskatino šią knygą parašyti".

Mes linkime geriamam ponui Egidijui Aleksandravičiui kaip galima greičiau pakoreguoti savo istorinę mąstyseną ir nebijoti Lietuvai šviesių spalvų; purvo ir juodos spalvos dabartiniame gyvenime ir taip gana.

Mes įsitikinę, kad Lietuvos didvyrių išlietas kraujas dėl tėvynės laisvės visais laikais buvo šventas, pradedant Mindaugo laikais, 1831-1863 m. sukilimo metais, 1918 m. kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės, 1941 m. birželio 23-iosios sukilime, 1944-1953 m. Lietuvos partizaniniame pasipriešinime, visų tremtinių, politinių kalinų ir kitų disidentų padarytose aukose, baigiant

Medininkų muitinėje išlietu krauju ir 1991 metų sausio 13-tosios aukų žygdarbyje prie Televizijos bokšto.

Dėl viso šito mums nebereikia jokių akademinų svarstymų, mums ir toliau aišku, kad be jokios abejonės mes toliau galim drąsiai giedoti mūsų himną: "Lietuva Tėvyne mūsų, Tu didvyrių žeme" nei kiek nesigraudami.

Yra riba tarp gėrio ir blogio, ne vien tik juoda-balta pilkas mišinys. Yra riba tarp kolaboranto, stribo ir Lietuvos Partizano. Tą aiškiai šiandien įrodo Lietuvoj statomi kryžiai ant žuvusių dėl tėvynės kapų, statomos koplyčios ir paminklai, rengiami minėjimai ir Seimo naujai leidžiami įstatymai. Tauta dar neprarado istorinės atminties, tik būtina greičiau vaduotis iš sovietinio pralikimo.

Pasirašė:

A. Svarinskas - LLKS Kapelionas
J. Čeponis - LLKS Pirmininkas
B. Trakimas - Didžiosios Kovos apyg. vad.
J. Petraška - Pietų srities vadas
K. Zabulis - Vytauto apyg. vadas
K. Savičius - Dainavos apyg. vadas
St. Grybauskas - Žemaičių apyg. vadas
J. Kadžionis - Algimanto apyg. vadas
J. Matukevičius - Tauro apyg. vadas
B. Juospaitis - Vyčio apyg. vadas
S. Plienius - Priskikimo apyg. vadas

Kaunas, 1997 rugpjūčio 12.

JEI NORITE TAPTI LIETUVOS PILIEČIU

Lietuvos Migracijos departamentas nori paaiškinti tautiečiams užsienyje Lietuvos Respublikos pilietybės igijimo tvarką bei Lietuvos Respublikos piliečio paso gavimo galimybes jiems patiems, jų vaikams ir vaikiečiams.

1991 m. gruodžio 5 dieną priimto Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymo straipsniai jau ne kartą keisti ir papildyti, o naujausios pataisos, palengvinančios išeiviams pilietybės igijimo procedūrą, priimtos šių metų liepos 2 dieną.

Pagal Lietuvos Respublikos pilietybės įstatymą Lietuvos Respublikos piliečiais laikomi "asmens iki 1940 metų birželio 15 dienos turėję Lietuvos pilietybę, jų vaikai ir vaikiečiai (jeigu šie asmenys, jų vaikai ar vaikiečiai neregistruoti iš Lietuvos)". Jiems, nepriklausomai nuo gyvenamosios vietos ir turimos kitos valstybės pilietybės, išduodami Lietuvos Respublikos piliečio pasai po to, kai pateikia būtinus dokumentus. Repatrijavimu laikomas išvykimas į etninę tėvynę arba apsigyvenimas joje.

Norint gauti Lietuvos Respublikos piliečio pasą, pateikiamas nustatytos formos prašymas pasui išduoti ir pasirašytas pasižadėjimas (apie jį bus kalbama toliau). Taip pat pateikiama turimo paso ar dokumento, patvirtinančio kitos valstybės pilietybę, kopija arba patvirtinta kopija dokumento, nurodančio, kad asmuo yra be pilietybės. Dar pridedamas dokumentas, patvirtinantis iki 1940 m. birželio 15 dienos turėję Lietuvos pilietybę. Tokiais dokumentais laikomi: išlikę Lietuvos Respublikos vidaus arba užsienio pasai, išduoti iki 1940 m. birželio 15 dienos; Lietuvos Respublikos užsienio pasai, išduoti Lietuvos diplomatinėjų atstovybių ar konsulinėms atstovybėms 1940 m. birželio 15 d.; dokumentai, liudijantys tarnybą Lietuvos kariuomenėje ar darbu valstybės tarnyboje; gimimo liudijimai arba kiti dokumentai, kuriuose tiesiogiai nurodoma turėta Lietuvos pilietybė. Jei šių dokumentų nėra, gali būti pateikiami: dokumentai apie mokymąsi, darbą, gyvenimą Lietuvoje iki 1940 m. birželio 15 dienos; priešais pareiškimas, patvirtintas notaro arba Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos pareigūno; notaro patvirtinti trijų piliečių, turėjusių Lietuvos Respublikos pilietybę iki 1940 m. birželio 15 dienos, pa-liudijimai.

Taip pat pateikiamos trys 35/45 mm dydžio spalvotos ar juodai-baltos, nepasenusios nuotraukos (viename lape, nesukarpytos). Jos daromos lygiame baltame popieriuje ir turi atitikti asmens išvaizdą. Netinka fotografuoti su galvos apdangalu, o jei nešiojate akinius - fotografuokite su jais.

Taip pat pateikiamas vardas ar pavardė, pateikiamas ir tai patvirtinantis dokumentas. Jeigu dėl paso gavimo kreipiasi pilietis, kuris yra iki 1940 m. birželio 15 dienos Lietuvos Respublikos pilietybę turėjęs asmuo, jis turi pateikti giminytės ryšį patvirtinančius dokumentus. Tai gali būti gimimo liudijimai ar kiti dokumentai, kuriuose yra įrašai apie tėvus.

Prašymai Lietuvos Respublikos pilietybei igyti ir piliečio pasui gauti rašomi lietuviškai. Dokumentai, kurie buvo išduoti ne Lietuvoje, pateikiami su vertimais į lietuvių kalbą. Dokumentų kopijos ir asmens parašai prašymuose turi būti patvirtinti notaro. Tai gali padaryti ir Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos užsienyje pareigūnas arba Pasaulio Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirmininkas. Užsienio valstybėse išduotus dokumentus prieš pateikiant reikia legalizuoti Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministerijos konsulinėje departamente (J. T. Vaidzinto g. 2, Vilnius) arba Lietuvos Respublikos užsienio diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos.

Prašymą igyti Lietuvos Respublikos pilietybę ar gauti piliečio pasą asmuo turi pateikti pats. Tai galima padaryti Lietuvos Respublikos užsienio diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos arba Migracijos departamente prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Vilniuje. Migracijos departamentas dar primena, kad prašymas išduoti pasą yra atskaitomybės dokumentas, patvirtinantis Lietuvos Respublikos piliečio paso išdavimą. Jį pildo pats asmuo aiškiai rašysena, atsakydamas į visus klausimus.

Konsulinėje departamente (J. T. Vaidzinto g. 2, Vilnius) arba Lietuvos Respublikos užsienio diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos.

Prašymą igyti Lietuvos Respublikos pilietybę ar gauti piliečio pasą asmuo turi pateikti pats. Tai galima padaryti Lietuvos Respublikos užsienio diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos arba Migracijos departamente prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Vilniuje.

Migracijos departamentas dar primena, kad prašymas išduoti pasą yra atskaitomybės dokumentas, patvirtinantis Lietuvos Respublikos piliečio paso išdavimą. Jį pildo pats asmuo aiškiai rašysena, atsakydamas į visus klausimus.

Kelios pastabos

Eilutės "asmens kodas" ir "pasas galioja iki" prašymo lape nepildomos. Lietuvos Respublikos standartu patvirtintos struktūros asmens kodą įrašo migracijos tarnybų darbuotojai. Jis suteikiamas, pirmą kartą išduodant pasą. Tikslu paso galiojimo data nustatoma paso išrašymo metu.

Pageidautina, kad vardą ir pavardę asmuo rašytų didžiomis raidėmis, pagal turimo paso ar kito asmens dokumento, kuriuo remiantis bus išduodamas pasas, lietuviškus įrašus. Asmenų, turinčių kitos valstybės pilietybę, vardai ir pavardės naujajame Lietuvos Respublikos piliečio pase gali būti rašomi lietuviškomis raidėmis pagal tos valstybės piliečio pasą ar jį atitinkantį dokumentą. Pvz., jei pase įrašytas vardas Alexander, tai prašyme rašoma Aleksander.

Yra būvę nesupratimų dėl moterų pavardžių rašymo po santuokos. Reikia žinoti, kad Lietuvos Respublikos piliečio pasuose pavardės gali būti rašomos pagal pateiktus lietuviškus dokumentus. Tuo atveju, jei san-

Lietuvoje artėja prezidento rinkimai. Nuomonių gausa, kokio, būtent, prezidento reikia Lietuvai, verčia žmones diskutuoti, ginčytis ir netgi apsipykti. Ši kartą būsimieji rinkėjai svasto V. Adamkaus kandidatūrą.

V. Kapočiaus nuotr.

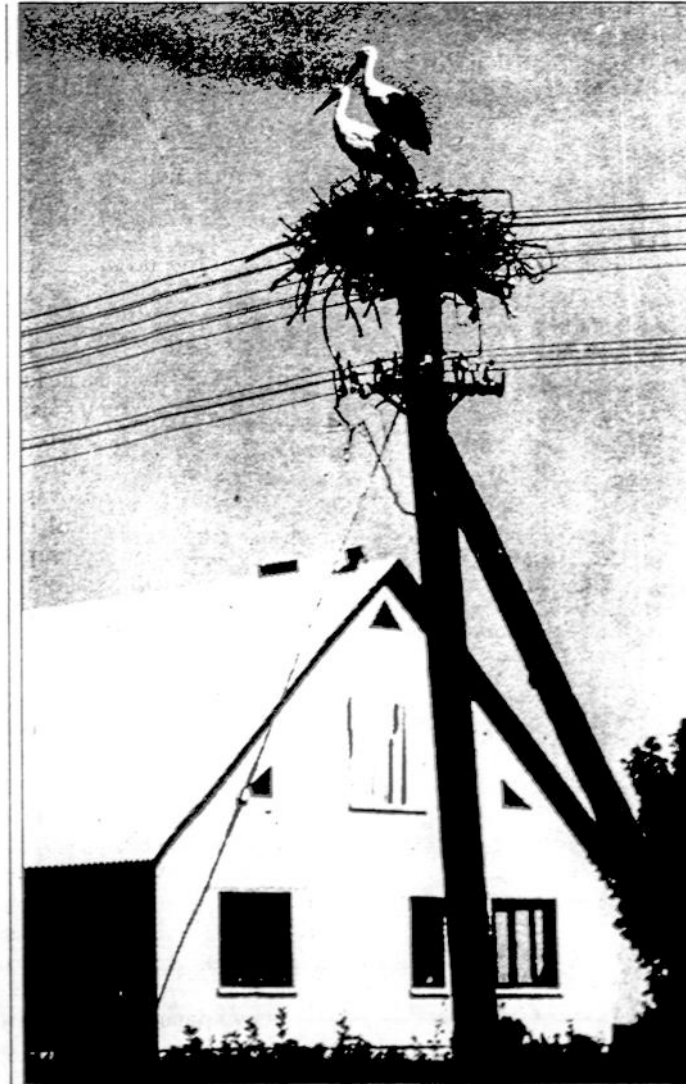
tuoka įregistruota užsienyje, o moteris pageidauja, kad Lietuvos Respublikos piliečio pase jos pavardė būtų įrašyta su galūne "-ienė", santuoką reikia perregistruoti Vilniaus miesto civilinės metrikacijos skyriuje, kurio išduotame liudijime pavardė būtų įrašyta su galūne "-ienė".

Gimimo data ir kitos datos rašomos trimis arabiškų skaitmenų grupėmis: gimimo metai, mėnuo, diena (pvz. 1925 07 31).

Gimimo vieta prašyme rašoma pilnai, nurodant miesto ar rajono, taip pat žinomą buvusios apylinkės ar kaimo pavadinimą (pav. Vilkaviškio raj., Giržų ap., Giržų k.). Šie duomenys koduojami ir kaupiami duomenų bazėje. Primename, kad pagal tarptautinius standartus reikalingas pilnas gimimo vieta ir gimimo data bei kur ir kada įregistruota santuoka. Jei sutuoktinis jau turi Lietuvos Respublikos piliečio pasą, tai vietoj gimimo datos nurodomas jo asmens kodas. Vyrai eilutėje "šeiminė padėtis" po žmonos pavardės skliausteliuose įrašo jos pavardę iki santuokos.

Asmenims, kurie anksčiau nėra pasirašę pasižadėjimo, reikalingo Lietuvos Respublikos piliečio pažymėjimui ar Pažymėjimui apie apsisprendimą gauti Lietuvos Respublikos pilietybę, Lietuvos Respublikos piliečio pasas išduodamas tik tada, kai jie tokį pasižadėjimą pasirašo. Pasižadėjimo tekstą 1990 m. balandžio 5 dieną patvirtino Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba. Pirmieji dokumentai, patvirtinantys Lietuvos Respublikos pilietybę buvo Lietuvos Respublikos piliečio pažymėjimai, išduodami tik pasirašiusiems tokius pasižadėjimus.

Migracijos departamento darbuotojai Lietuvos Respublikos pilietybės reikalais kviečia atvykti pirmadienį, antradienį ir ketvirtadienį nuo 14 iki 16.30 val., trečiadienį ir penktadienį - nuo 9 iki 12.30 val. (Saltoniškių g. 19, 106 kab., Vilnius). Informacija teikiama telefonais: 72 32 75, 79 05 14, 72 32 67.

"Naujakurial".

V. Kapočiaus nuotr.

Turto apmokestinimas

Nuo kitų metų pradžios Lietuvoje bus apmokestinamas paveldimas ar dovanojamas turtas. Remiantis kitų valstybių patirtimi, bus apmokestinama 70% pa-

(nukelta į 7 psl.)

IŠ VISUR

- **JAV Lietuvių Bendruomenės** XV tarybos pirmoji darbo sesija įvyks rugėjo 27-28 dienomis Philadelphijoje, Westin Suites viešbutyje. Sesijos ruošimo darbams vadovauja globos komitetas. Jo pirmininkas yra Algimantas Gečys.

- **Prel. Jonas Staškus**, Missauga, Ont., Lietuvių Kankinių parapijos klebonas, gruodžio 22 d. švęs kunigystės 35 metų sukaktį.

- **"Drago" fondo** narių metinis suvažiavimas vyks lapkričio 1 d. Chicagoje, Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoje.

- **Kun. Antanas Baltrušėnas**, ilgametis Šv. Petro lietuvių parapijos klebonas, Boston, MA, gruodžio 17 d. švęs kunigystės 60 metų sukaktį.

- **Cleveland, OH**, Dievo Motinos lietuvių parapija turi savo vėliavą. Ją sukūrė ir pagamino Rita Matienė. Ši vėliava buvo viešai nešama ir Clevelando katalikų diecezijos 150 metų sukaktuvų iškilmėse.

- **Jurgis Janušaitis**, vienas iš produktyviausių lietuvių išeivijos žurnalistų, 1990 metais Lietuvių Bendruomenės Kultūros Tarybos apdovanotas žurnalistinio premija, trejetą metų buvęs išeivijos žurnalistų sąjungos valdybos pirmininku, rugpjūčio 3 d. Daytona Beach, FL, atšventė amžiaus 85 metų sukaktį.

- **Kun. Alfonso Babono**, Detroit, MI, Šv. Antano lietuvių parapijos klebono amžiaus 70 metų sukaktis iškilingai paminėta rugpjūčio 31 d.

- **"Aras"**, Toronto vyrų choras, vadovaujamas muz. Lilijos Turūtaitės, 20-tuosius savo veiklos metus pradės repeticija rugėjo 16 d. Priskikimo parapijos muzikos kambaryje.

- **Populiarioji giesmė "Parveski, Viešpatie"** buvo sukurta prieš 50 metų Detmole, tada dar Vakarų Vokietijoje. Pirmą kartą ši giesmė buvo sugiedota 1947 m. Vasario 16-osios minėjime. Giesmės žodžiai sukurti poeto ir rašytojo Pauliaus Jurkaus, o muzika - jau mirusio kompozitoriaus Juozo Stroliaus.

- **Pianistė dr. Frances Covalesky-Kavaliauskaitė**, savo koncertu atidariusi ateitininkų studijų ir poilsio savaitę Kennebunkport, ME, koncertavo taip pat ir Dainavoje, kur Darbo dienos savaitgalį buvo surengtos ateitininkų studijų ir poilsio dienos.

- **Toronto Maironio lituanistinė mokykla** savo veiklos 50 metų sukaktį minės 1998 m. gegužės 23 d. Anapilyje.

- **Petras Vištinis**, ilgametis Bostono lietuvių radijo programos vedėjas, Lietuvių Fondo igaliotinis ir talkininkas, uolus visuomenininkas, liepos 27 d. atšventė amžiaus 85-rių metų sukaktį savo gimtuosiuose Druskininkuose.

- **Lietuvių dienas Clevelande, OH**, spalio 10-11 dienomis rengia JAV LB Clevelando apylinkė. Programai atlikti atvyks Šiaulių pedagoginio instituto liaudiškos muzikos ansamblis "Saulė".

- **Pirmosios lietuviškos knygos** - Martyno Mažvydo "Katekizmo" sukakties minėjimas Cleveland, OH, įvyks lapkričio 15-16 dienomis Dievo Motinos lietuvių parapijos salėje.

Skaitytojai rašo
"Darbininkui"

Gerbiamas Redaktorium,

Kaip jau esu jums rašęs, ši pavasari, nuo kovo mėnesio esu Lietuvos Vyriausybės pakviestas į Tėvynę eiti aukštas valstybines pareigas. Esu Vidaus reikalų ministerijos viceministras, atsakingas už valstybės sienos apsaugą, už tarptautinius ryšius, pabėgėlių įstatymo įgyvendinimą ir už Migracijos departamento darbą. Būtent šio departamento darbo klausimais aš gaunu nemažai nusiskundimų, kurių daugiausiai ateina iš užsienio kraštų lietuvių dėl pilietybės. Lietuva yra jauna demokratija, kurianti teisinę valstybę, tačiau kai kurie prieš 5-6 metus joje paskelbti įstatymai jau nebeatitinka šiandienos reikalavimų ir dažnai vietoj to, kad padėtų žmonėms išspręsti jų problemas, tik apsunkina jų gyvenimą.

Kaip jūs žinote, panašiai buvo ir su Lietuvos Respublikos Pilietybės įstatymu.

Rašydamas šį laišką, noriu akcentuoti, kad viskas Lietuvoje sparčiai keičiasi ir gerėja. Keičiasi ir įstatymai, jie labiau pritaikomi žmonių labui, o ne tiems, kurie juos vykdo, dažnai iškeldami bereikalingų biurokratinių sąlygų. Prie laiško pridėdu Migracijos departamento paruoštą pažymą (2 lapai) apie tai, kad supaprastinta procedūra, gaunant Lietuvos pilietybę bei pasą. Būčiau labai dėkingas, jeigu sutiktumėte šią informaciją išspausdinti savo laikraštyje.

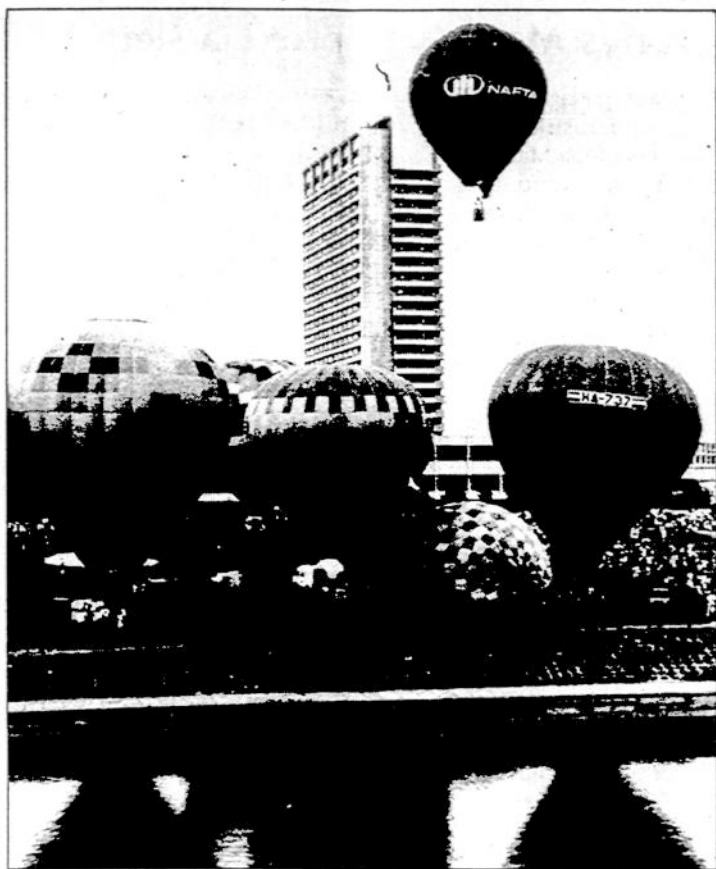
Dėkoju už paramą ir linkiu žurnalistinės sėkmės. Jeigu turėtumėte kokių nors klausimų, prašau skambinti į Migracijos departamentą (telefonai nurodyti pažymoje) arba man. Mano telefonas 3702 698531, faksas 3702 721684.

Su geriausiais linkėjimais,

Romas Kilikauskas
Lietuvos Respublikos
Vidaus reikalų
ministerijos viceministras

Redakcijos pastaba:

p. Romo Kilikausko atsiųstą straipsnį, Lietuvos pilietybės gavimo klausimu, spausdiname penktame puslapyje.

Oro balionų šventė Vilniuje.

V. Kapočiaus nuotr.

Lietuvos jūrininkai patyrė taifūno jėgą

Rugpjūčio 21 d. su Japonija susisieję Lietuvos koordinacinio gelbėjimo centro specialistai gavo daugiau duomenų apie Pietų Kinijos jūroje nuskendusį Graikijos laivą "Anatoli 1".

Šiuo laivu plaukė ir šeši Lietuvos piliečiai. Šis laivas tapo dar viena Filipinų ir Kiniją nusiaubusio taifūno auka.

"Anatoli 1" pateko į audrą, kuri sukėlė nuo Filipinų Taiwano ir pietinių Kinijos pakrančių slinkęs taifūnas "Winnie". Jo epicentre vėjo greitis siekė 140 kilometrų per valandą.

Taifūną lydėjo smarkios musoninės liūtis, potvyniai, vėjas su šaknimis rovė medžius. Tūkstančiai gyventojų liko be pastogės, keli šimtai žmonių žuvo.

Nuo kranto per 200 jūrmilių plaukęs laivas "Anatoli 1" patyrė avariją ir pradėjo skęsti. Prieš tai igula spėjo perduoti SOS signalą, į kurį atsiliepė avarijos rajone buvę laivai ir gelbėjimo tarnybos. Skęstantiems jūreiviams į pagalbą išskubėjo sraigtasparniai ir mobilūs gelbėjimo laivai. Iš 19 igulos narių 13 išgelbėta, 5 likimas nežinomas. Žuvo vienišas laive buvusi moteris stiuardė J. Saragova iš Baltarusijos.

Išgelbėti penki laive dirbę Lietuvos piliečiai: Vladimiras Poniatkinas, Sergejus Vinogradovas, Aleksandras Jeriomenka, Sergejus Remniovos ir Nikolaus Skuryginas. Žuvusi baltarusė J. Saragova - be žinios dingusio Lietuvos piliečio vyriausiojo kapitono padėjėjo V. Saragovo žmona. Žuvo ir "Anatoli 1" kapitonas ukrainietis Jurijus Solumas.

11 išgelbėtų Rusijos, Ukrainos, Lietuvos, Baltarusijos Filipinų ir Šri Lankos jūreivių nugabenta į Japonijos Kagošimos uostą.

Rugpjūčio 19 dieną medieną iš Kinijos į Japoniją gabenęs 10,2 tūkstančio tonų talpos miškavežis "Anatoli 1" buvo per 180 jūrmylių nuo taifūno epicentro. Jūroje siautė maždaug 9 balų audra. Trūkus sutvirtinimo lynams, medžio rąstai ėmė risti per denį ir pralaužė laivo pertvaras. Kai pusė krovinio išbyrėjo į jūrą, laivas pakrypo ir ėmė skęsti.

Nėra žinių, kad Pietų Kinijos jūroje būtų skendę kiti laivai. Neaišku, ar bandė pakeisti kursą "Winnie" judėjimo kryptį ir greitį žinojęs "Anatoli 1" kapitonas, nežinoma ir tiksli avarijos vieta. Išgelbėti jūreiviai gyvena viešbučiuose. Kelionę į namus apsunkina tai, kad kartu su laivu nuskendo jų dokumentai ir asmeniniai daiktai.

Gediminas Pilaitis
LR

Gražiausia mokykla Pietryčių Lietuvoje

Pietryčių Lietuvoje, Šalčininkuose, atidaryta Lietuvos Tūkstantmečio vidurinė mokykla. Ši pirmoji mieste ir rajone lietuviška mokykla pastatyta valstybės lėšomis. Mokykla pastatyta pagal nestandartinį projektą ir, daugelio nuomone, yra gražiausia visoje Pietryčių ir Rytų

(nukelta į 7 psl.)

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296-4130

"Volvo" tikisi šiemet Europoje parduoti 230 tūkst. automobilių

Pasak H. Olssono, produkcijos pardavimą labai pagyviną nauja lengvųjų "Volvo" automobilių serija "S/V40". Per metus bendrovė parduos apie 115 tūkst. šios serijos automobilių. 1998-99 metais tikimasi parduoti maksimalų jų kiekį. K

ŽEMIAUSIOS SKRYDŽIŲ KAINOS Į JAV MIESTUS

Pavyzdžiai kainų iš New Yorko viena kryptimi perkant bilietą į abi puses:

Chicago	\$109	Tampa	\$97
Los Angeles	\$107	West Palm Beach	\$108
Las Vegas	\$110	Miami	\$74
San Francisco	\$145	Orlando	\$81

Nuolaidos galioja ir į kitus miestus, taip pat į daugelį Europos miestų, įskaitant ir Vilnių.

Nurodytos kainos galioja šio skelbimo paruošimo metu

Vytis Travel

40-24 235 St.
Douglaston, NY 11363
Tel.: 718-423-6161
1-800-77-VYTIS

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.

SEPTEMBER PICK-UP SCHEDULE

September 16	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 18	Kearny, NJ	11-12 noon
	Paterson, NJ	1-2 pm
September 25	Newark, NJ	11-12 noon
September 26	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
September 27	Brooklyn, NY	12-1 pm
September 30	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm

For more information call 914-258-5133

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$599 r.t.

One way to Vilnius \$480

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- Skambučiai į Lietuvą - 62 c/minute
- Pinigų pervedimas į Lietuvą
- Didžiausia lietuviška parduotuvė "DOVANA"

SEPTEMBER AND OCTOBER PICK-UP SCHEDULE

Binghamton, NY	SEPT. 19	9-11 AM
Scranton, PA	SEPT. 19	12:30-2 PM
Frackville, PA	SEPT. 19	5:30-7 PM
Brooklyn, NY	SEPT. 20	1-4 PM
Bridgeport, CT	SEPT. 20	6:30-7:30 PM
Lowell, MA	OCT. 10	12-1 PM
Lawrence, MA	OCT. 10	2-3 PM
Nashua, NH	OCT. 10	4-5 PM
Worcester, MA	OCT. 11	12-3 PM
Centerville, MA	OCT. 15	3-5 PM
Brockton, MA	OCT. 16	3-5 PM
Putnam, CT	OCT. 17	1-2 PM
Providence, RI	OCT. 17	4-6 PM
Waterbury, CT	OCT. 18	9:30-11 AM
Hartford, CT	OCT. 18	12-2 PM
Norwood, MA	OCT. 20	5:30-6:30 PM
Kennebunkport, ME	OCT. 21	1-2 PM
Albany-Schenectady, NY	OCT. 23	7-8 PM
Binghamton, NY	OCT. 24	9-11 AM
Scranton, PA	OCT. 24	12-1:30 PM
Frackville, PA	OCT. 24	5-6 PM

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

žiema ir pavasarį, skrisdami į
Vilnių ir Rygą!

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones
laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

MES SIŪLOME

PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ
IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS
AMERIKOJE AR KANADOJE

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Turto apmokestinimas

(atkelta iš 5 psl.)

veldimo ar dovanojamo turto vertės, o akcijų ir kitų vertybinių popierių - 70% jų nominalios vertės. Anot finansų ministro, dėl dovanojamo turto yra didžiulė problema, nes fiktyviai įforminti dovanojimai padeda nuslėpti realias pajamas. Mokesčių dydis priklausys nuo giminystės artumo. Kuomet dowa-

najamo ar paveldimo turto vertė bus mažesnė nei 0.5 mln. litų, paveldėtojai - tėvai, seneliai, vaikai, broliai, seserys mokės nuo 1 iki 2% dydžio mokesčių. Kitiems asmenims teks mokėti 10% mokesčių. Kai paveldimo ar dovanojamo turto rinkos vertė didesnė nei 0.5 mln. litų, mokesčiai atitinkamai bus 2% ir 25%.

LR

Gražiausia mokykla Pietryčių Lietuvoje

(atkelta iš 6 psl.)

Lietuvoje. Mokykloje gali mokytis 815 mokinių, tačiau šiemet įsiregistravo 500. Tikimasi, kad kitais metais ji bus pilna. Atidarymo iškilnėse dalyvavęs prezidentas Algirdas Brazauskas, pagal specialybę inžinierius, labai gerai įvertino statybininkų darbo kokybę. Susitikę su prezidentu mokytojai pageidavo, kad Vyriausybė pasirūpintų pastatyti

daugiau butų, nes dėl jų trūkumo į Šalčininkus negali atvažiuoti dirbti mokytojai. Šiuo metu Šalčininkuose yra 23 lietuviškos mokyklos. "Vilnijos" draugijos žiniomis, kurios paremtos tėvų pageidavimais, artimiausiu metu reikėtų įsteigti dar 14. Šalčininkuose dabar yra trys vidurinės mokyklos - lietuvių, lenkų ir rusų. Lietuviškos ir lenkiškos mokyklų pirmąsias klases pradėjo lankyti po 80 vaikų. Rusų kalba dėstomoje mokykloje šiemet priimti 9 pirmokai.

LR

TVARKOS REIKĖS ILGOKAI LAUKTI

(atkelta iš 1 psl.)

sai į Generalinio prokuroro matyt, giliuose pagrinduose išmokyti lietuvių kalbą - komedija. Buvusio Krašto apsaugos ministro, dabartinio seimininko A. Butkevičiaus istorija, kada žmogus pagonamas už rankos imant pinigų (beje, dolerių), galima tik aplinkoje, kur visų tas pats mentalitetas: duoti - imti. Stebėtina greitai sunyko tokios savokos kaip garbė, savigarbė, sąžinė, tiesa. Visiškai nieko nereikia parlamentarui viena dieną sakytis, kita dieną - kita. Kaip ir prokurorui - vieną dieną teigti, jog padarytas vienas nusikaltimas, o kitą dieną - jau kitas. Ar Lietuvoje dėl žmonės begali dėl ko nors vyriškai susitarti ir laikytis savo žodžio? Ne už pinigus, ne už pažadus, ne dėl to, kad bijai viršininko, o tiesiog imti ir laikytis savo žodžio. Vienos nuostabios knygos herojus yra pasakęs: "Jei iš ryto neapgavai žmogaus, kol jis su tavim pasisveikino, paskui gali būti vėlu". Vienas ministras telekranuose vis mėgdavo aiškinti, jog kol kas neturįs seksualinių problemų, o besidominčius tos problemos ir kankinančius. Išvaizduokime JAV tokio rango pareigūną, kuris dalį elektorato, kuriam rūpi, kaip tas pareigūnas atstovauja valsty-

bei, kuris mano, jog to pareigūno elgesys diskredituoja instituciją, pašėpdamas siūlytų spresti savas seksualines problemas.

Nereikia būti įžvalgiu psichanalitiku, kad tuose išvedžiojimuose ir šypsenėse išvengtum kitokios impotencijos - dorovinės ir intelektualinės - simptomą. Pastatai šalia Butkevičių, Šiezevičių... - kokia nuostabi galerija, kokie nuostabūs žmonės vedė ir veda Lietuvą į Europą! Nekalta viską pardavusio lietuvių šypsenėlė. Yra ir kita pusė - žiūrėjai, tiksliai, fono veikėjai, žmonės, kurie abejingai paveja vaiką, prašantį klaidę prie perkėlos gelbėti maniako prievartaujamą mamą, žmonės, kurie abejingai žiūri, kaip chuliganai spardo priėjusį juos sudrausminti jauną policininką, žmonės, kurie pavagia Vilniaus gatvėje sumušto užsienio žurnalisto išbirusius maisto produktus... Valdininkai, aukščiausi Lietuvos pareigūnai ir politikai kasdien savo elgesiu itikinėja, jog sąžinė, atsakomybė, garbė, vyriškumas yra sovietmečio atgyvenos, tad negi paprastas "žmogus iš gatvės" drįs jiems prieštarauti? Juk net Šilalės policininkai, išdrįsę suabejoti savojo komedianta sveiku protu, greitai buvo priversti keisti vaidmenis.

PADĖKA

A. + A.

AUŠRAI ŠTAROLYTEI-DIČPINIGAITIENEI

Mūsų brangiai ir mylimai žmonai, motinai ir močiutei, a. a. Aušrai Štarolytei-Dičpinigaitienei (1997.08.06) mirus, reiškiamė gilią ir nuoširdią padėką visiems giminėms ir pažįstamiems, išreiškusiems mums skausmo valandoje užuojautą žodžiu, per spaudą, telefoną, laiškais ar telegramomis iš Lietuvos, lankiusiems a. a. velionę ligos metu namuose, ligoninėje ir, jai mirus, šermeninėje bei palydėjusiems ją į kapus. Dėkojame visiems už atsiųstas gėles (24), už užprašytas šv. Mišias Aušros Vartų Manhattane, Floridoj, Torontė, 16 Amžinųjų Mišių, 23 Apreiškimo bažnyčioje, 7 ar daugiau Lietuvoje: Vilniaus Aušros Vartų bažnyčioje, Arkikatedroje, Kaune, Panevėžyje, Alytuje, Vilkaviškyje, Kazlų Rūdoje ir t. t.

Neįmanoma visko ir visų išvardinti. Širdinga padėka a. a. velionės atminimui aukojusiems Liet. Religinei Šalpai, A. ir A. Sabalių šeimai, V. ir A. Jankauskams, R. ir A. Česnavičiams. Ypatinga padėka Apreiškimo par. kleb. kun. Vytautui Palubinskui už sukalbėtas atsisveikinimo maldas šermeninėje ir už šv. Mišias bažnyčioje. Taip pat koncelebrantams kun. J. Pakalniškiui ir kun. St. Railai už šv. Mišias. Dėkojame sol. Petriui Sandanavičiui ir buvusiam vargonininkui A. Bukauskienei už giedojimą bažnyčioje šv. Mišių metu, kleb. kun. V. Palubinskui ir kun. J. Pakalniškiui už palydėjimą į kapines ir už sukalbėjimą maldų ir kapo pašventinimą. Nuoširdi padėka p. Marytei Šalinskienei ir jos asistentei p. O. Barauskienei už tokį nuoširdų ir rūpestingą patarnavimą a. a. velionės paskutinėje žemiškoje kelionėje.

Atsiprašome, jei netyčiomis ką praleidome ar pamiršome paminėti. Lai gerasis Dievas visiems už viską gausiai atlygina.

Nuliūdime lieka: vyras Zigmąs, sūnus Paulius su žmona Christina, sūnus Zigmąs su žmona Frances ir anūkai Jonas, Danielius ir Aleksas Dičpinigaičiai.

Nelės Mazalaitės premija šiemet

Vilniaus pedagoginio universiteto Lituanistikos fakulteto kasmet teikiama Mazalaitės premija, kurią sudaro palūkanos nuo tam tikslui banke padėtos rašytojos palikimo dalies. Šiemet premija atiteko VPU magistrei Astai Žekonytei už darbą "Antanas Vaičiulaitis - Oskaro Milašiaus poezijos vertėjas" (vadovė doc. Nijolė Kašeliionienė). Remdamasi naujausia vertimo teori-

ja, autorė išanalizavo Vaičiulaičio atliktus Milašiaus vertimus, pabrėžė vertėjo talentą, atrinko labiausiai pavykusius pavyzdžius. Nelės Mazalaitės premija buvo įteikta iškilmingoje aplinkoje, kur dalyvavo didelis būrys studentų, dėstytojų, rektorato bei dekanato atstovai. Premija ir toliau bus teikiama.

A.Z.

Paskutinis kadenciją baigiančios PLB valdybos posėdis 1997 m. rugpjūčio 13 d., Nainių namuose, Lemont, IL, USA. Iš k.: (pirmoje eilėje) Vacys Garbonkus, dr. Petras Kisieliū, Kostas Dočkus; (antroje eilėje) Baniūtė Kronienė, Rimas Česonis, Milda Lenkauskienė, Bronius Nainys, dr. Vitalija Vasaitienė, Vytautas Kāmantas. Nuotraukoje nėra posėdyje nedalyvavusių Juozo Gailos, Pauliaus Mickaus ir Alekso Vitkaus. Tuojau po šio posėdžio, rugpjūčio 24 d., pareigos buvo perduotos IX PLB seime išrinktai naujai PLB valdybai.

HARTFORD, CT

Maldos diena už Lietuvą

Connecticuto lietuvių katalikų aštuntoji iškilminga maldos diena už Lietuvą šiais metais rengiama sekmadienį, rugsėjo 28 dieną, Šv. Juozapo Katedroje Hartforde, CT.

Tą dieną, antrą valandą po pietų, koncelebruotas Šv. Mišias Lietuvos intencija aukos vietos arkivyskupas Daniel A. Cronin drauge su visais dalyvaujančiais lietuvių ir svečiais kunigais. Jis taip pat pasakys ir šventei pritaikytą pamokslą.

Mišių metu, kaip ir kiekvienais metais, giedos sudėtinis visų Connecticuto vietovių lietuvių choras, vadovaujamas Geraldino Ganzer, Šv. Andriejaus parapijos vargonininkės ir choro vedėjos.

Mišių eisenose bus nešami plakatai su šventei pritaikytais užrašais, organizacijų vėliavos ir Lietuvos kryžių kalno atvaizdas, apstatytas kryželiais žmonių ypatingomis intencijomis.

Po pamaldų įvyks visų dalyvaujančių draugiškas pabėdavimas prie vaišių stalo Hartfordo Šv. Trejybės parapijos salėje. Čia bus gera proga susitikti seniai nematytus draugus bei pažįstamus ir susipažinti su naujai atvykusiais.

Maldos dieną rengia komitetas sudarytas iš visų Connecticuto lietuvių parapijų atstovų, vadovaujamas lietuvių kunigų.

Rengėjai kviečia visus Connecticut lietuvius, o ypač šeimas su vaikais, jaunimą ir naujuo-

sius ateivius gausiai šioje iškilnėje dalyvauti, kur visi padėkosime Dievui už suteiktas malones, Lietuvai esant sunkiose valandose, ir paprašysime Visagallo tėviškos palaimos, žengiant jai į laimingą ateitį, o svetimiems

parodysime, kad Lietuva mums rūpi. Automobilių pastatymui prie katedros sekmadieniais yra pakankamai vietų.

Visos organizacijos prašomos dalyvauti su savo vėliavomis. Tai bus mūsų religinė ir tautinė šventė.

Daugiau informaciją galima gauti skambinant: (860) 224-0341. A.S.

Lietuvos jvaizdis su mėtų kvapu

Virginija Skučaitė

Ar tai tikrovė, ar svajonė, Kad po ilgos kelionės metų Atsiraudau vėl tavo klony,

- tokį Alfonso Šešplaukio-Tyruolio, JAV lietuvių rašytojo, lite-ratūrologo, vertėjo poezijos posmelį parinko kvietimui į susitikimą su egzodo kūrėju Kauno kultūros rūmų bibliotekos lietuvių literatūros puoselėtojai.

Susitikti su Alfonso Šešplaukiu mums padėjo jo jaunystės draugas Feliksas Maksvytis - jie ilgą laiką bendravo šiauliuose, - sakė vakaro-susitikimo organizatorė, Kultūros rūmų direktorė Dalia Poškienė. - Mūsų knygyno vedėjas Vidmantas Staniulis parengė Alfonso Šešplaukio knygų, išleistų Lietuvoje ir užsienyje, parodą. Pats autorius stebėjosi pamatęs vieną pirmųjų savo knygų, išleistą 1929 metais. Ji vadinasi "Solbako sinevė". Tai vertimas. Mes džiaugiamės, galėdami kauniečiams pristatyti iki šiol Lietuvoje nelabai žinomą egzodo kūrėją Alfonso Šešplaukį. Tai dar vienas savitų salvų žiedas,

papuošias šiemet pažymimą lietuviškos knygos jubiliejų. Tuo labiau, kad kūrėjas atsivežė su savimi pluoštą rankraščių, kurie, tikėkimės, Lietuvoje ilgainiui taps knygomis.

Susitikime su savo skaitytojais ir buvusiais bendradarbiais bei mokiniams Alfonsas Šešplaukis pasakė, kad bene labiausiai iš savo kūrinių jis vertina "Aukso lyra" bei "Pažintį su rašytojais ir knygomis". Pastarojoje knygoje skaitytojai pažinti su rašytojais pradeda nuo Jono Aisčio, o baigia Aleksandru Žirguliu. Na, o "Aukso lyra" - tai bene patys ver-

KVIEČIAME Į RUDENS PIKNIKĄ

JAV Lietuvių Bendruomenės Great Neck apylinkės rudens piknikas yra rengiamas rugsėjo 28 d., 1 val. po pietų, Kings Point Park (Area 24). Įvažiavimas per Steamboat Rd.

Atkreipiame visų dėmesį, kad piknike **nebus** parduodama nei maistas, nei gerimai. Prašome visus tuo apsirūpinti.

Visi, ir iš kitų apylinkių, kviečiami šiame piknike dalyvauti.

JAV Lietuvių Bendruomenės
Great Neck apylinkės valdyba

tingiausi 100 užsienio poetų kūrybos vertimai.

- Aš norėjau, - sakė susirinkusiems A. Šešplaukis, - kad Lietuva kuo daugiau pažintų kitataučių poetų. Tačiau aš rinkausi tokius kūrėjus, kurie vienokiu ar kitokiu būdu buvo susieti su Lietuva, nes pagrindinis mano vertimų ir kūrybos žodis yra Lietuva. Manau, kad tokiame mano pasirinkimui turėjo įtakos studijos universitete, kurio profesorius retas, studentams parašyti temas, visuomet reikalaujavo, kad jose būtų išryškintas Lietuvos įvaizdis.

Vakaro metu nenuilstančioji Kauno apskrities bibliotekos kultūrinių renginių organizatorė Daina Kazlauskienė perskaitė pluoštą V. Šešplaukio eilėraščių iš 1993 m. Lietuvoje išleistas V. Šešplaukio sudarytos lyrikos rinktinės "Metų vingiai". (Pirmąją šios rinktinės laidą išleido Lietuviškos knygos klubas Chicagoje 1963 m.)

Prisiminimais apie garbų egzodo kūrėją, kai jis dar buvo pradedantis kūrėjas, dirbo pedagogu tarpukario Lietuvoje, psichologo Marija Macijauskienė, Stasys Mažulis, Jonas Vievesis, Petras Šlekys, Leonas Narbutas, Feliksas Maksvytis, beje, išleides Lietuvoje net devynias A. Šešplaukio-Tyruolio ir vienuolika Anatolijaus Kairio knygu.

Kai kažkuris vakaro dalyvis paklausė, kodėl poezijos knygų viršeliuose įrašytas slapyvardis Tyruolis, o kitose - ir pavardė, ir slapyvardis, garbusis kūrėjas noriai paaiškino:

- Kai mano mama sužinojo, kieno pavardė slepiasi po Tyruolio slapyvardžiu, pasakė tai tėvui, kuris labai apgailestavo, kad aš vengiu pasirašyti savo tikrąją pavardę. Nenorėdamas skaudinti tėvų, ėmiau poezijos knygas pasirašyti slapyvardžiu, o visas kitas - Šešplaukis - Tyruolis. Štai ir visa paslaptis.

Baigiantis vakarui prie arbatos puodelio išryškėjo dar viena Alfonsas Šešplaukio paslaptis - jis, skanaudamas mėtų arbatą, prisipažino, kad tai mėgiamiausia arbatos rūšis. Mat mėtų arbatą kvepėjo jo vaikystės namai. Na, o šį jaukų pavavimą vainikavo darniai nuskambėjusi "Kle-velio lapeliai mirgėjo..." KD

A. + A.

Mūsų mielai

NIJOLEI ULENIENEI

mirus, giliai užjaučiame vaikus Vaivą ir Arą, vyrą Joną, brolį Romą Stadiniką, visus artimuosius ir drauge liūdime.

Vytautas ir Birutė Ignai

PADĖKA

A. + A.

ROMUALDAS ŠIDLAUSKAS

Dėkojame visiems draugams ir giminėms lankiusiems mūsų a. a. tėvą Romualdą Šidlauską, jo sunkios ligos metu, bei dalyvavusiems jo šermenys ir laidotuvėse. Taip pat dėkojame už užpirtas mišias, už gėles bei aukas Lietuvos našlaičiams. Dėkinęgi už užuojautos žodžius.

Nuoširdžią padėką išreiškia sūnus Linas su šeima.

Mielam draugui

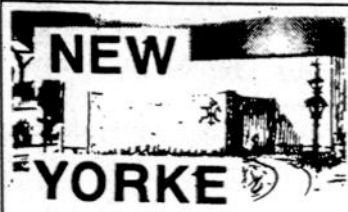
A. + A.

ROMUALDUI ŠIDLAUSKUI

mirus, jo sūnams ir dukterims su šeimomis reiškiamė nuoširdžią užuojautą.

Dalia ir Lionginas Vaitkevičiai
Sophia ir Dionizas Pranckevičiai

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuošas (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Sporto mėgėjų dėmesui

1997 m. rudens sezono krepšinio ir stalo teniso treniruotės jaunimui prasidės trečiadienį, rugsėjo 17 d. Planuojama vidinė krepšinio lyga vaikams nuo 10 m. iki 15 m. **LAC**

Vilniaus radijas praneša, kad nuo 1997 m. rugsėjo 7 d. jų programos lietuvių ir anglų kalbomis girdimos 5910 kilohercų dažniu 8 val. vakare.

SKELBIAMAS SPAUDOS VAJUS

Darbininko prenumerata naujiems skaitytojams - tik 25 dol. metams! JAV LB Kultūros Taryba (su Lietuvių Fondo parama) pasiūlė prie kiekvienos naujos prenumeratos pridėti po 5 dol., kad skaitytojai galėtų pasinaudoti pigesne kaina. Todėl *Darbininko* administracija siūlo pirmiesiems 50-čiai naujų skaitytojų užsisakyti *Darbininką* už 25 dol. metams. Tai gera proga naujai į šį kraštą atvykusiems, studentams, išvykstantiems į universitetus, pensininkams, naujai persikėlusiems į Amerikos Rytų pakraštį - Floridą, užsisakyti mūsų įdomų savaitraštį *Darbininkas*. Laukiame naujų skaitytojų!

Siųskite 25 dol. ėkį šiuo adresu:

Darbininkas
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Spalio 26 d. penktą valandą popiet Kultūros Židinio Didžiojoje salėje koncertuos legendinis ARMONIKOS ansamblis.

DĖMESIO !!!

Lietuvių klubas "Žalias kalnas", 508 Seneca Avenue (kavinė "Daniela"), kviečia visus į šeštadieninį vakarą nuo 8 PM iki 3 AM. Veiks baras, paskausite dešrelių, kugelio, balandėlių. Vyks šokiai.

Labai prašome merginas ir moteris aktyviai dalyvauti (trūksta merginų). Jų, beje, laukia nedidelis siurprizas.

Organizatoriai

Jeigu turite problemų su savo automobiliu ir jums sunku jas paaiškinti angliškai, keipkitės ir mūsų servise.

Mes kalbame lietuviškai, rusiškai ir angliškai. Kvalifikuoti meistrai greit ir kokybiškai sutaisys Jūsų automobilį. Atliekame visus remonto darbus ir duodame 12 mėn. arba 12,000 mylių garantiją.

GOODWILL SUNOCO
2425 Vauxhall Road
Union, NJ 07030
Tel: (908) 810-9430

Visi maloniai kviečiami į
NY LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBO rengiamą

BLUSŲ TURGŲ

spalio 4-5 d. nuo 10 val. ryto iki 5 val. popiet Kultūros Židiny, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

Žemos kainos Jūsų vilios apsipirkti.

Čia rasite naujų ir vartotų drabužių,

elektroninių daiktų, virtuvės reikmenų,

sporto priemonių,

žaislų ir įvairiausių kitų daiktų.

Veiks virtuvė - skanūs pietūs, kava, pyragai ir atgaiva

- lėjimas nemokamas -

"Atrasti savo tiesą ir gyvenime, ir muzikoje"

Raimundas Katilius

A. Žižiūno nuotr.

Petras Palys

Iš Lietuvos į New Yorką jau antrą kartą atvyksta iškiliausias Lietuvos smuikininkas, Lietuvos muzikos akademijos profesorius Raimundas Katilius. Jis, kartu su Lietuvoje gimusia, dabar New Yorke gyvenančia pianiste Golda Wainberg-Tatz, atliks koncertą.

Raimundas Katilius, smuiko studijas pradėjęs Vilniuje M. K. Čiurlionio meno mokykloje, jas tęsė Vilniaus valstybinėje ir Maskvos konservatorijose. Dar tebestudijuodamas tapo dviejų (1970 m. Helsinky, Suomijoje, ir 1971 m. Montrealy, Kanadoje) smuiko konkursų laureatu. Grieždamas pirmuoju smuiku Maskvos konservatorijos studentų smuiko kvartete, pirmą vietą išsikovojo Belgrade 1971 m. ir Bratislavoje 1972 m. Du kartu (1981 ir 1995 metais) tapo Lietuvos nacionalinės premijos laureatu. Grieždamas su kameriniais ir simfoniniais orkestrais, šalia Lietuvos, skersai ir išilgai, net po kelis kartus, apkeliaavo beveik visas Europos valstybes. Taip pat su koncertais lankėsi JAV, Meksikoje, Kuboje ir Izraelyje. Dalyvavo įvairiuose tarptautiniuose muzikos festivaliuose.

Šių eilučių autorius turi apie R. Katiliaus koncertus pluoštą už įvairių valstybių spaudos, muzikos kritikų atsiliepimų. Juose vieningai pabrėžiamas jo muzikalumas, individualumas, gaivališka jėga, stulbinantis virtuoziškumas, išraiška ir gilus atliekamų

veikalų vidinis išmąstymas.

"Šio virtuozo meistriskumu ir individualumu nuspalvinto griežimo aprašyti beveik neįmanoma", - rašo "Journal-5", Luxemburg.

"Būtų nelengva surasti kitą tokį smuikininką, kuris grieždamas su nepaprastai gaivališka jėga sugebą sujungti virtuoziškumą su išraiška griežiant bene patį sunkiausią smuiko koncertą", - "Sachsische Neueste Nachrichten", Vokietija. Garsiosios Stradivarius organizacijos pirmininkas, iš įrašo išklauses Katilių griežiant, jam buvo patikėjęs 17-to šimtmečio Antonio Stradivarius smuiką. Asmeniškai išgirdęs Katilių tuo smuiku griežiant, pasakė: "Tokių smuikininkų, kurie visa aistra, be rezervų, atsiduoda muzikai, - neturime". (Dabar Katilius griežia Guardanini smuiku.)

Amerikos konservatorijos Chief of Doctoral Studies, dr. Enrique Arias savo recenzijoje teigė: "...Katilius įrodė kone velnišką instrumento kontrolę. Katilius griežė su tokiu intensyvumu ir tokia aistra, kad jis neabejotinai išsiskiria iš daugelio smuikininkų. Ir dar nuostabiau, nebuvo jausmo, kad jis grotų aplodismentui - jaučiama, kad tai muzika, griežiantis muzikai, nes jis vienodu intensyvumu griežia ir tuščiai salei".

R. Katilius, besirūpindamas Lietuvos kompozitoriais, beveik visuomet į savo koncertų programas įrašo ir jų kūrinius. Jo vienas įrašas (plokštelė) yra skir-

DARBININKUI paremti aukojo:

(Tesinys. Pradžia Nr. 34)

DARBININKO skaitytojai, atsiuntę prenumeratą, prisidėję aukomis laikraščiui stiprinti ir atsiųginę už įvairius patarnavimus ar metinį kalendorių:

Po 15 dol.: L. Balsys, Naugatuck, T; S. Levanas, Waterbury, CT; V. Pileika, W. Suffield, CT; J. Kaspariunas, St. Petersburg, FL; Stasė Gofensienė, Brockton, MA; Jer. Kačinskas, So. Boston, MA; Magde Sakadauskas, Brockton, MA; Birutė Sverckis, Detroit, MI; R. Lukas, Interlaken, NJ.

Po 10 dol.: J. Dragunienė, St. Laurent, QUE, CANADA; Zofija Rukstėlė, Sun City, AZ; R. Latveinas, Culver City, CA; Alf. Tomas, Newbury Pk., CA; Patricia Stukan, San Jose, CA; T. Jennings, Berlin, CT; A. Lazdauskas, Bridgeport, CT; L. Kapeckas, Hartford, CT; Anastasia Semashka, New Britain, CT; J. Tamasauskas, Putnam, CT; A. Dzikas, West Hartford, CT; Marcella Laureckas, Waterbury, CT; V. A. Mantautas, West Hartford, CT; J. Juodis, Beverly Hills, FL; Katriyna Sodonis, Juno Beach, FL; V. Zibas, Juno Isles, FL; Danguolė Jaffee, Pensacola, FL; Aldona Stasiunas, St. Petersburg, FL; Irena

Macionis, St. Pete Beach, FL; Elena Purelis, W. Palm Beach, FL; Sophie Dameika, Durand, IL; P. Plestys, Oak Lawn, IL; Teresė Baltikauskas, Baltimore, MD; I. Kuciauskas, Baltimore, MD; Aldona Aistis, Temple Hills, MD; J. ir M. Vidunas, Auburn, MA; Magde Sakadauskas, Brockton, MA; J. Statkus, Randolph, MA; J. Dionas, Westfield, MA; Marijona Zeringiene, Westfield, MA; Leonora Simkus, S. Weymouth, MD; Bertha Gircys, Worcester, MA; M. Kantanavicius, Omaha, NE; Asta Dabrilė, Dover, NH; Regina Sherris, Edgewater NJ; A. Znotas, Kearny, NJ; K. Sestokas, Rahway, NJ; Regina Zaloom, Ramsey, NJ; Aldona Pitkunigis, Scotch Plains, NJ; Meilė Ivasauskas, Union, NJ; V. Malakas, Wallington, NJ; Mrs. G. Podgalsky, Watchung, NJ; Vida Glaser, Woodcliff Lake, NJ; Anna Baksys, Calverton, NY.

Kiekviena auka yra didelė pagalba DARBININKUI. Laikraščio ateitis, tuo pačiu ir lietuvių išsivijimo priklausoma nuo aukotojų dosnumo. Vien iš prenumeratos nebūtų galima išsilaikyti.

Nuoširdžiai dėkojame.

Darbininko administracija
(Bus daugiau)

SKELBIMAI

Kompiuterių pardavimas, pamokos, taisyms ir aptarnavimas. **Interneto** ir vietinių **network** pajungimas - tik 15 dol. mėnesiui už neribotą naudojimą. Instrukcijos ir web puslapių projektavimas. Kalbame lietuviškai. Tel. (718) 326-2370. (sk.)

Lietuvė, baigusi Vilniaus Universiteto Filologijos Fakultetą, **gali prižiūrėti vaikus**. Kalba angliškai, lietuviškai, rusiškai, japoniškai, vokiškai. Tel.: 201 697-9652. (sk.)

Video ir foto paslaugos vestuvių, krikštynų ir kitomis progomis. Prieinamos kainos. Super VHS kokybė. Kalbame ir lietuviškai. Skambinti bet koku laiku (718) 326-2370. (sk.)

Prižiūriu vyresnio amžiaus žmones ir ligonius jų namuose. Kreiptis tel.: (718) 647-2434. (sk.)

Nemuno ansamblio koncerto (1997 m.) New Yorke **video įrašą** galite užsisakyti tel. (718) 326-2370. Gera kokybė, garsas Hi-Fi stereo. Kaina 30 dol. (sk.)

tas vien tik lietuvių kompozitoriams (Balakauskas, Bašinskas, Barkauskas, Dikčius, Bajoras, Laurušas).

Šiais metais smuikininkas Raimundas Katilius švenčia savo 50-tąjį gimtadienį. Paklaustas, koks jo dabartinis muzikinis credo, atsakė: "Perleisti per savo patirties, gabumų prizmę tai, ką galvoji. Atrasti savo tiesą ir gyvenime, ir muzikoje".

Pianistė **Golda Wainberg-Tatz** fortepijono muziką pradėjo studijuoti Vilniuje, M. K. Čiurlionio meno mokykloje. Čiurlauski 8 metų, jau atliko pirmąjį savo recitalį. 1972 m. išvykusi iš Lietuvos, apsigyveno Izraelyje. Ten American-Israel Cultural Foundation jos muzikos studijoms suteikė ilgalaikę stipendiją. Tel Aviv Universitete įsigijusi magistro laipsnį, 1984 m. atvyko į JAV. Gavusi stipendiją, fortepijono studijas tęsė New Yorke, Juilliard muzikos mokykloje. Įsigijusi tos mokyklos diplomą, toliau studijavo Manhattan muzikos mokykloje. Dalyvavo įvairiose pianistų varžybose, o iš jų grįždavo su apdovanojimais.

Golda Wainberg-Tatz, šalia pedagoginio darbo, su koncertais daug keliauja. Gan dažnai apsilanko Austrijoje, Anglijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Rusijoje, Švedijoje. Po kiekvieno koncerto spaudoje pasirodo gausūs jos grojimą aukštai vertinantys muzikos kritikų pasisakymai. Nepamiršta apsilankyti ir savo gimtinėje - Lietuvoje. Ten groja su garsiuoju Vilniaus styginiu kvartetu, su smuikininku Raimundu Katiliu ir su Lietuvos nacionaliniu simfoniniu orkestru. Yra padariusi kelis įrašus. Kada tik Golda atvyksta į Lietuvą, nepamiršta nuskubėti ir į Rokiškį aplankyti kunigą Antaną Gobį. Mat jis vokiečių okupacijos metais nuo mirties išgelbėjo jos motiną.

Tų abiejų žymių, tarptautiškai pripažintų menininkų, smuikininko Raimundo Katiliaus ir pianistės Goldos Wainberg-Tatz koncertas New Yorke įvyks **1997 m. rugsėjo 29 d., 7 val. vakare**, Kosciuszko Foundation salėje, 15 East 65th. Street, Manhattan, N. Y.

Koncerto programoje bus **Gabriel Faure, Claude Debussy ir Cezar Frank sonatos smuikui su fortepijonu** ir Vytauto Barkausko "Partita" smuikui solo.

Koncertą, kartu su Lietuvių Bendruomene, rengia Lietuvos Respublikos Generalinis Konsulas New Yorke.

SKELBIMAI

Puiki proga gražiai įsikurti šeimai, teisėtai atvykusiai iš Lietuvos. Reikia vieno asmens pajėgus sodybos priežiūrai, kito - virtuvėj, namų ruošoj ar prie ligonių. Kreiptis: Villa St. Joseph, P. O. Box 155 Thompson, CT, 06277. (sk.)

Moteris, turinti aukštąjį humanitarinį išsilavinimą, **gali mokyti lietuvių kalbos** vaikus ir suaugusius. Tel.: (718) 827-3913. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

Vertėja, dirbanti partnerystėje su emigracijos advokatu, siūlo įvairių dokumentų, laiškų, bylų, vertimų paslaugas, dirba vertėja teisminėse bylose. Tel: (718) 739-8257. (sk.)

Susipažinsiu su mergina, laimėjusia Green Card 1997. Padėsiu susirasti darbą. Skambinti po 7 val. vakare (212) 247-8563 arba pager (201) 510-3168. (sk.)

Lietuvis, landšafto priežiūros/remonto darbu (landscaping/maintenance) **bendrovės savininkas ieško darbininko**, kuris galėtų nemokamai gyventi už namų priežiūrą ir pagalbą, atliekant nedidelius remonto darbus (ne daugiau kaip 5 valandas į savaitę). Mokestis už "landscaping" \$5. Galima dirbti 12 valandų. Kreiptis tel.: (202) 244-2373. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išsivijusių lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro paštu prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgaliojiminiui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 630 986-1613.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **rugsėjo 27 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

Klientų patogumui atidaromas naujas poskyris New Yorko mieste. Mūsų agentas **Julius** teiks patarnavimus jums patogiu laiku. Tel. (718) 348-4709.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, **rugsėjo 20 d.**, šeštadienį, nuo 1 val. iki 4 val. popiet. Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami **doleriais** per 2 - 5 dienas.

Maisto siuntiniai:

šventinis \$39;
50 svarų įvairaus maisto siuntinys už \$98.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.